

Preglednost sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam

Kljub napredku pregled še vedno ni zanesljiv

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Vsebina

Odstavek

01–15 | **Glavna sporočila**

01–06 | Zakaj je to področje pomembno

07–15 | Kaj je Sodišče ugotovilo in kaj priporoča

16–64 | **Podrobneje o opažanjih Sodišča**

16–43 | **Izboljšave so bile sicer uvedene, toda ker ni zanesljivega pregleda, je preglednost sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam, slabša**

17–24 | Identifikacija in registracija subjektov kot nevladnih organizacij nista vedno dosledni in zanesljivi

25–38 | Kljub racionalnejšemu postopku dodeljevanja nepovratnih sredstev še vedno obstajajo težave, povezane s popolnostjo in točnostjo podatkov

39–43 | Ker ni zanesljivega pregleda nad porabo EU za nevladne organizacije, je težko opraviti koristno analizo

44–64 | **Upravitelj sredstev EU preverja preglednost prejemnikov, vendar ne preverja proaktivno, ali ti spoštujejo vrednote EU**

45–51 | Razpisi za zbiranje predlogov v vzorcu Sodišča so bili pregledni

52–57 | Spoštovanje vrednot EU se ne preverja proaktivno

58–64 | Prakse glede preglednosti se v vzorcu Sodišča zelo razlikujejo, pri čemer so večje nevladne organizacije pri tem uspešnejše

Priloge

Priloga I – O reviziji

Podpora EU nevladnim organizacijam in veljavne zahteve glede preglednosti

Sredstva EU, dodeljena nevladnim organizacijam

Priloga II – Pravna podlaga EU za zahteve glede preglednosti za izbrane programe EU

Priloga III – Osnovne informacije o subjektih v vzorcu Sodišča

Priloga IV – Opis metodologije, ki jo je Sodišče uporabilo za oceno prostovoljne preglednosti nevladnih organizacij

Priloga V – Rezultati ocene prostovoljne preglednosti nevladnih organizacij, ki jo je opravilo Sodišče

Kratice

Glosar

Odgovori Komisije

Časovnica

Revizijska ekipa

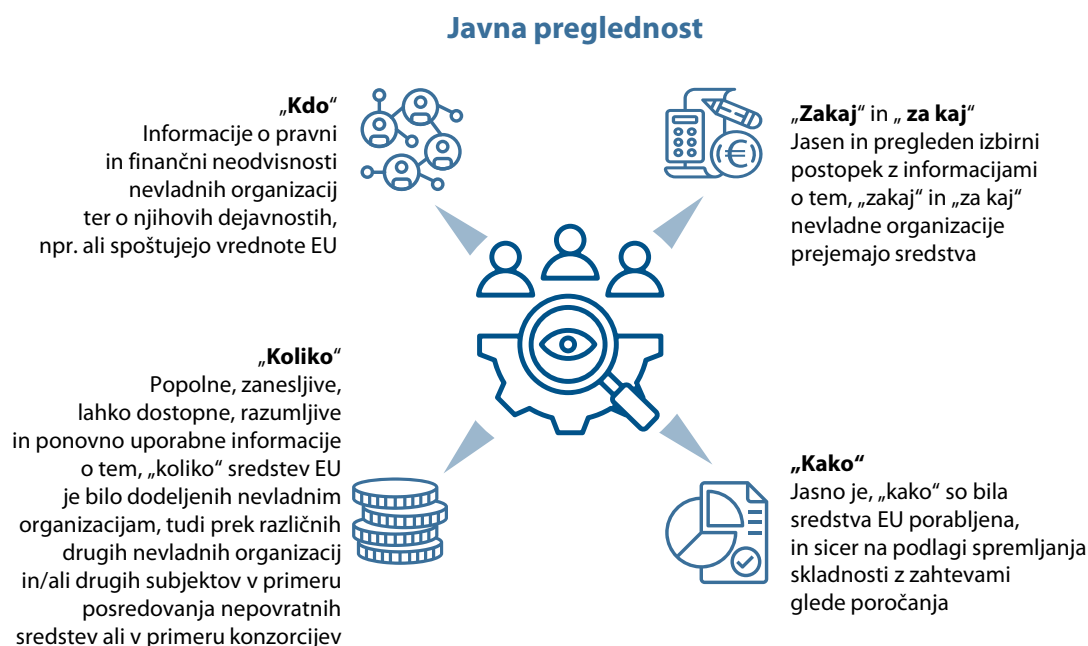
01

Glavna sporočila

Zakaj je to področje pomembno

- 01** V [Pogodbi o Evropski uniji](#) je poudarjen pomen preglednega in stalnega dialoga z organizacijami civilne družbe, katerih podskupina so nevladne organizacije (NVO). Nevladne organizacije se med seboj razlikujejo po velikosti ali področjih dejavnosti, med katere večinoma spadajo socialno vključevanje, enake možnosti, enakost spolov, podnebne spremembe in varstvo okolja ter raziskave in inovacije.
- 02** Javna preglednost pomeni, da se državljanom zagotovijo ustrezne informacije, da lahko od javnih nosilcev odločanja zahtevajo odgovornost. To pomeni, da je za izpolnjevanje zahtev glede preglednosti pomembno, komu, zakaj in s kakšnim namenom so bila sredstva EU dodeljena, pa tudi, kako so bila uporabljena, kakšni so bili s tem povezani zneski in ali so prejemniki sredstev spoštovali vrednote EU (glej [slika 1](#)).

Slika 1 | Javna preglednost pomeni zagotavljanje informacij za odgovornost

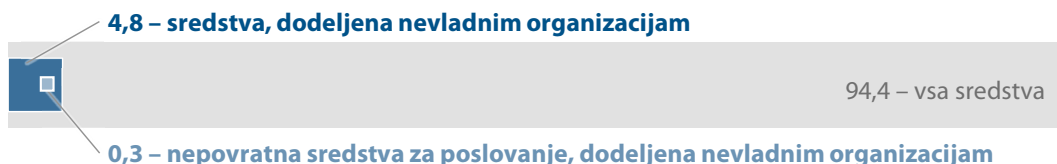
Vir: Sodišče na podlagi standardov mednarodnih organizacij o javni preglednosti (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, Mednarodni denarni sklad in organizacija Transparency International)

- 03** V Pogodbi so določene vrednote človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in človekovih pravic – vključno s pravicami pripadnikov manjšin – ki so temelj EU. Spoštovanje teh vrednot EU je pogodbeno obveznost prejemnikov sredstev, torej tudi nevladnih organizacij, ki drugače sredstev EU ne morejo prejeti.
- 04** Na splošno se iz proračuna EU financirajo dejavnosti ne glede na to, ali jih izvajajo nevladne organizacije ali druge vrste subjektov. Nevladne organizacije večino svojih sredstev EU prejmejo v obliki nepovratnih sredstev in morajo upoštevati zahteve glede preglednosti, ki veljajo za vse prejemnike. V obdobju 2021–2023, ki ga zajema revizija Sodišča (glej [sliko 2](#)), je Komisija poročala, da je za nevladne organizacije v okviru notranjih politik prevzela obveznosti za sredstva v višini 4,8 milijarde EUR. Poleg tega so organi držav članic poročali, da so za Evropski socialni sklad plus (ESS+) ter Sklad za azil, migracije in vključevanje (AMIF), tj. sklada v okviru deljenega upravljanja, ki sta vključena v obseg revizije, dodelili 2,6 milijarde EUR. Za te politike so obveznosti EU za financiranje skupaj znašale 7,4 milijarde EUR.

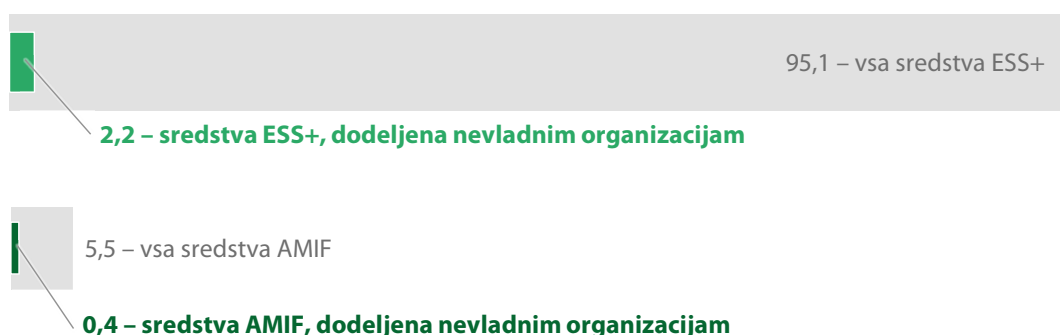
Slika 2 | Nevladne organizacije so v obdobju 2021–2023 za izbrane notranje politike prejele manj kot 4 % sredstev iz proračuna EU

(v milijardah EUR)

Od Komisije (neposredno/posredno upravljanje)

Od držav članic (deljeno upravljanje)

Vir: Sodišče na podlagi sistema finančne preglednosti in finančnih podatkov, ki so jih posredovali organi upravljanja

- 05** Javni interes za izboljšanje zahtev glede preglednosti za nevladne organizacije, ki jih financira EU, se je od škandala Katargate leta 2022 povečal. Evropski parlament je v [resoluciji](#), sprejeti januarja 2024, pozval k večji preglednosti in odgovornosti v zvezi s sredstvi EU, dodeljenimi prejemnikom, vključno z nevladnimi organizacijami. Da bi se povečala preglednost nevladnih organizacij, ki prejemajo sredstva EU, je bila v [finančni uredbi EU](#), kot je bila posodobljena 23. septembra 2024, nevladna organizacija opredeljena in pomeni „prostovoljno, od vlade neodvisno, neprofitno organizacijo, ki ni politična stranka ali sindikat“.
- 06** Sodišče je leta 2018 objavilo poročilo o preglednosti sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam, ki je bilo osredotočeno na zunanje delovanje, v tej reviziji pa je ocenjena preglednost sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam v okviru notranjih politik EU, pri čemer je posebej preučeno, ali so Komisija, njeni izvajalski partnerji in države članice:
- zbirali in razkrili zanesljive podatke o sredstvih EU, dodeljenih nevladnim organizacijam,
 - ustrezno ocenili ključne zahteve glede preglednosti za nevladne organizacije, ki prejemajo sredstva EU, in njihovo spoštovanje vrednot EU.

Za več informacij o tem ter podrobnosti o obsegu revizije in revizijskem pristopu glej [Prilogo I](#).

Kaj je Sodišče ugotovilo in kaj priporoča

- 07** Revizija Sodišča na splošno kaže, da sredstva EU, dodeljena nevladnim organizacijam v notranjih politikah, niso bila dovolj pregledna, čeprav je Sodišče opazilo, da se je od njegovega [posebnega poročila](#), objavljenega leta 2018, stanje izboljšalo. Komisija in drugi izvajalski organi v splošnem preverijo ključne zahteve glede preglednosti (glej [Prilogo II](#)), preden dodelijo sredstva EU nevladnim organizacijam, vendar ne preverjajo proaktivno skladnosti z vrednotami EU.
- 08** Kljub izboljšavam, kot je skupni sistem za registracijo vložnikov vlog za nepovratna sredstva, ki ga je uvedla Komisija, je preglednost sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam, zaradi neobstoja zanesljivega pregleda slabša. Sodišče je opazilo, da si Komisija, njeni izvajalski partnerji in organi držav članic niso vedno enako razlagali, kaj šteje za nevladno organizacijo. Vpis nevladnih organizacij v sistem finančne preglednosti, ki je glavno orodje za preglednost za prejemnike sredstev EU na prvi stopnji v okviru neposrednega in posrednega upravljanja, temelji na lastnih izjavah. Komisija še naprej preverja nekatere elemente, na podlagi katerih je subjekt lahko razvrščen kot nevladna organizacija, tj. ali je nevladna organizacija zasebni subjekt in ali je neprofitna. Vendar pa niso bili preverjeni pomembni vidiki statusa nevladnih organizacij, na primer vpliv vlade prek njenih predstavnikov v organih upravljanja in to, ali nevladne organizacije, ki za svoj status predložijo lastno izjavo, ne uresničujejo poslovnih interesov svojih članov. Ta pristop prispeva k temu, da so nekateri subjekti v sistemu finančne preglednosti nepravilno razvrščeni kot nevladne organizacije. Opredelitev nevladne organizacije v finančni uredbi iz leta 2024 sama po sebi ne zadostuje za rešitev tega vprašanja, saj še vedno dopušča različno razlago nekaterih operativnih vidikov (glej odstavke [17](#) do [24](#)).

Priporočilo 1

Izboljšanje smernic o razvrščanju kot nevladnih organizacij

Komisija naj omogoči dosledno razumevanje in uporabo opredelitve nevladnih organizacij v vseh načinih upravljanja, in sicer z izdajo smernic, v katerih naj pojasni merila za:

- (a) „neodvisnost od vlade”, ki presega pogoj, da gre za zasebni subjekt,
- (b) status „nevladne organizacije” – kadar subjekt uresničuje poslovne interese svojih članov.

Ciljni rok za izvedbo: leto 2025.

- 09** Sodišče je ugotovilo, da je Komisija izboljšala način zbiranja in upravljanja informacij o sredstvih EU, dodeljenih prejemnikom, vključno z nevladnimi organizacijami, ter način razkrivanja teh informacij v [sistemu finančne preglednosti](#). Kljub temu je odkrilo slabosti, ki vplivajo na ustreznost, primerljivost in pravočasnost teh informacij, kot so nepravilna razvrstitev prejemnikov kot nevladnih organizacij, ne vključitev vseh prejemnikov sredstev EU in redke posodobitve. Ne vključitev vseh prejemnikov je v veliki meri posledica tega, da je Komisija v skladu s finančno uredbo objavila samo obveznosti do prejemnikov na prvi stopnji (glej odstavke [25](#) do [34](#)).
- 10** Organi držav članic ne spremljajo sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam, in o njih ne poročajo; zagotavljanje teh informacij namreč ni določeno v zakonodaji EU, zato te niso na zlahka voljo. Organi držav članic na svojih spletiščih javnosti razkrijejo le informacije o zneskih, za katere so bile prevzete obveznosti (glej odstavke [35](#) do [38](#)). V skladu s [posodobljeno finančno uredbo](#) je treba od leta 2028 na centraliziranem spletnem mestu objaviti informacije o sredstvih EU, dodeljenih prejemnikom, vključno z nevladnimi organizacijami, v okviru programov deljenega upravljanja, skupaj z informacijami o neposrednem in posrednem načinu upravljanja. Ta nova zahteva naj bi izboljšala popolnost informacij o prejemnikih sredstev EU, vendar ne more zagotoviti popolne primerljivosti finančnih podatkov iz vseh načinov upravljanja, saj na primer ni določeno, da je treba poročati o plačilih, prejetih v okviru deljenega upravljanja (glej odstavek [39](#)).
- 11** Sodišče je na splošno ugotovilo, da ni zanesljivega pregleda nad sredstvi EU, dodeljenimi nevladnim organizacijam. Te informacije so objavljene v več sistemih, spletiščih in podatkovnih zbirkah, kar pomeni razdrobljen pristop ter s tem slabšo preglednost in vpogled v vlogo nevladnih organizacij pri oblikovanju politik in izvajanju programov EU. Poleg tega je brez teh informacij težje oceniti, ali so sredstva EU preveč osredotočena na

majhno število nevladnih organizacij in ali je taka koncentracija skladna s cilji politike EU (odstavki [40](#) do [43](#)).

Priporočilo 2

Izboljšati kakovost informacij o porabi EU v sistemu finančne preglednosti

Za zagotovitev, da bodo informacije, razkrite v sistemu finančne preglednosti, primerljive in uporabne, naj Komisija izboljša njihovo popolnost in pravočasnost, in sicer s pogostejšimi posodobitvami in vključitvijo prejemnikov sredstev EU na drugi stopnji pri neposrednem in posrednem upravljanju.

Ciljni rok za izvedbo: leto 2029.

- 12** Sodišče je ocenilo tudi, ali so upravljavci sredstev EU ustrezno preverili, ali nevladne organizacije izpolnjujejo ključne zakonodajne zahteve glede preglednosti (glej [Prilogo II](#)). Odkrilo je, da so bile zahteve glede preglednosti iz finančne uredbe in sektorske zakonodaje za dostop do sredstev EU na splošno izpolnjene. Komisija in drugi izvajalski organi so ustrezno objavili razpise za zbiranje predlogov, tako da so bili ti dostopni zainteresiranim stranem in pregledni za javnost (glej odstavke [45](#) do [49](#)).
- 13** Nevladne organizacije lahko prejmejo nepovratna sredstva za kritje stroškov za poslovanje. S temi nepovratnimi sredstvi za poslovanje se zato lahko financirajo različne dejavnosti nevladnih organizacij, vključno z dejavnostmi zagovorništva. Sodišče je ugotovilo, da Komisija javnosti ni jasno razkrila informacij, ki jih je imela o zagovorniških dejavnostih nevladnih organizacij, financiranih s tovrstnimi nepovratnimi sredstvi. Komisija je med revizijo Sodišča izdala [smernice](#), v skladu s katerimi v sporazumih o dodelitvi nepovratnih sredstev ne bi smelo biti določeno, da prejemniki lobirajo pri institucijah EU. Izvajanje teh smernic ni vključeno v obseg te revizije (glej odstavka [50](#) in [51](#)).
- 14** Prejemniki sredstev EU, vključno z nevladnimi organizacijami, morajo spoštovati vrednote EU. Sodišče je ugotovilo, da upravljavci sredstev EU ne iščejo proaktivno morebitnih kršitev v zvezi s spoštovanjem vrednot EU, temveč se predvsem opirajo na lastne izjave in ne uporabljajo drugih razpoložljivih virov podatkov. Pregledi v zvezi s finančno odvisnostjo in viri financiranja, ki lahko zagotovijo koristne informacije o tem, „kdo stoji za nevladno organizacijo“, na primer niso bili opravljeni. Komisija od sredine leta 2023 svojim uslužbencem zagotavlja dejavnosti ozaveščanja in smernice o obveznosti, na podlagi katere

morajo prejemniki spoštovati vrednote EU. Ni pa smernic o tem, kako oceniti primere morebitnega neizpolnjevanja obveznosti spoštovanja vrednot EU (glej odstavke [52](#) do [57](#)).

Priporočilo 3

Okrepiti preverjanje spoštovanja vrednot EU

Komisija naj preuči, ali bi bilo mogoče sedanje sisteme prilagoditi tako, da bi vključevali na tveganjih temelječe preverjanje, ali prejemniki (vključno z nevladnimi organizacijami) spoštujejo vrednote EU, s čimer bi se odkrile morebitne kršitve.

Ciljni rok za izvedbo: leto 2028.

- 15** Ocena praks nevladnih organizacij v vzorcu Sodišča, ki prejemajo sredstva EU, je pokazala, da je bila njihova preglednost za javnost zelo različna. Upravna zmogljivost je bila očiten dejavnik, ki je vplival na njihovo raven preglednosti. Preglednost nevladnih organizacij se je povečala tudi, če so obstajale ureditve akreditacije, ki niso povezane z obveznostmi poročanja v zvezi s sredstvi EU (glej odstavke [58](#) do [64](#)).

Podrobneje o opažanjih Sodišča

Izboljšave so bile sicer uvedene, toda ker ni zanesljivega pregleda, je preglednost sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam, slabša

16 V skladu z mednarodno opredelitvijo javne preglednosti (glej odstavek [06 Priloge I](#) in [sliko 1](#)) bi se pričakovalo, da bodo Komisija, organi držav članic in izvajalski partnerji javnosti zagotovili zanesljive in pravočasne informacije o zneskih sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam, in njihovem namenu. Da bi zagotovili to preglednost, bi morali:

- uporabljati enaka merila, da se omogoči doslednost pri določanju, kaj je nevladna organizacija¹. Pomembno je, da se točno ve, „komu“ se sredstva EU dodelijo, ter da se olajša dosledno in zanesljivo poročanje o sredstvih EU, dodeljenih nevladnim organizacijam,
- uporabljati sisteme IT, ki zbirajo zanesljive, popolne in posodobljene finančne podatke,
- objavljati informacije o sredstvih EU, dodeljenih nevladnim organizacijam, v strojno berljivi obliki, ki omogoča nadaljnjo analizo podatkov, ki daje zanesljivejše informacije, kot so konsolidirani podatki o sredstvih, porabljenih v okviru vseh programov EU na prejemnika.

¹ Uredba (EU, Euratom) 2024/2509, uvodna izjava 8.

Identifikacija in registracija subjektov kot nevladnih organizacij nista vedno dosledni in zanesljivi

- 17** Komisija je opredelitev nevladne organizacije zagotovila januarja 2022, ko je posodobila svoje javno dostopne smernice o tem, kako pravno potrditi subjekte, ki sodelujejo pri financiranju ali razpisnih postopkih EU v okviru neposrednega in posrednega upravljanja. Nevladna organizacija mora biti neprofitna in tudi neodvisna od vlade. Vendar so službe in agencije Komisije v svojih razpisih za zbiranje predlogov za dodelitev nepovratnih sredstev za poslovanje različno opredelile merila za razvrstitev organizacije kot nevladne organizacije. Zaradi tega je lahko organizacija, ki se v okviru enega natečaja za pridobitev nepovratnih sredstev šteje za nevladno organizacijo, v okviru drugega izključena (glej [okvir 1](#)).

Okvir 1

Službe in agencije Komisije uporabljajo različna merila za razlikovanje nevladnih organizacij od drugih vrst subjektov

Razpise za zbiranje predlogov za nepovratna sredstva, ki so se v obdobju 2021–2023 financirala iz programov Erasmus+, ESS+ in LIFE, so upravljali Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo (EACEA), Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje (GD EMPL) oziroma Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje (CINEA). V razpisih je bilo navedeno, da morajo biti nevladne organizacije neodvisne od vlade, pa tudi neprofitne. Vendar so ti organi določili še druga merila:

- EACEA: neodvisnost od političnih strank in komercialnih organizacij,
- GD EMPL: neodvisnost od panožnih, komercialnih in poslovnih ali drugih nasprotujočih si interesov,
- CINEA: neodvisnost od drugih javnih organov, političnih strank in komercialnih interesov.

- 18** Sodišče je organe upravljanja držav članic za ESS+ ter Sklad za azil, migracije in vključevanje vprašalo, ali njihova nacionalna zakonodaja vključuje opredelitev nevladne organizacije. Približno četrtnina držav članic EU je poročala, da njihova nacionalna zakonodaja vsebuje pravno opredelitev nevladne organizacije, čeprav pogosto z različnim področjem uporabe. V [okviru 2](#) so primeri nacionalnih opredelitev nevladnih organizacij.

Okvir 2

Primeri opredelitev nevladnih organizacij v državah članicah EU

V **Grčiji** so organizacije, imenovane nevladne organizacije, prostovoljne, neprofitne in javnokoristne. So neodvisne od države, lokalne uprave, subjektov javnega in zasebnega prava, komercialnih in poklicnih organizacij in združenj, sindikatov ter političnih organizacij in strank. Dokaz za to neodvisnost je, da nobena pravna oseba, ki je del javnega sektorja, ne sme sodelovati v upravljalnih organih in skupščinah organizacije.

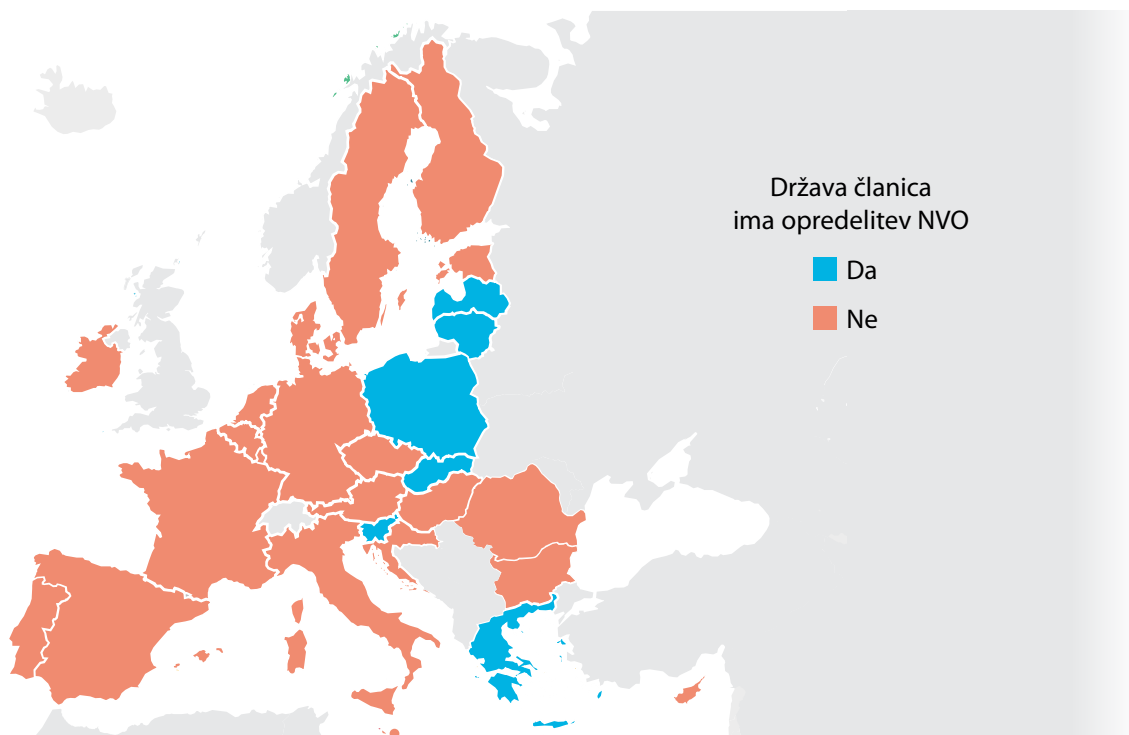
Nevladne organizacije v **Litvi** morajo biti neodvisne od države ali samoupravnih institucij in organov na nižji ravni, delovati v korist javnosti ali njenega dela in ne smejo imeti političnih ali verskih ciljev. Poleg tega organizacije niso razvrščene kot nevladne organizacije, če jih nadzorujejo:

- verske skupnosti,
- občine ali
- drugi subjekti, ki sami niso nevladne organizacije in imajo več kot 30 % glasov ali udeležbe v skupščini organizacije.

Na **Poljskem** so nevladne organizacije neprofitne organizacije, ki niso podjetja (vključno z javnimi podjetji), raziskovalne ustanove, banke ali del sektorja javnih financ. Prav tako ne morejo biti nevladne organizacije politične stranke in njihove fundacije, sindikati ter združenja delodajalcev in delojemalcev.

19 Na [sliki 3](#) je prikazano, katere države članice imajo lastno pravno opredelitev nevladne organizacije.

Slika 3 | Nekaj držav članic ima lastno pravno opredelitev nevladne organizacije

Vir: Sodišče na podlagi odgovorov na vprašalnike, ki jih je poslalo organom upravljanja

- 20** Sozakonodajalca EU sta septembra 2024 sprejela predlog Komisije, da se opredelitev nevladnih organizacij vključi v posodobljeno [finančno uredbo EU](#) (odstavek [03 Priloge I](#)). S tem naj bi se povečala preglednost glede prejemnikov sredstev EU, ki so nevladne organizacije². Opredelitev zajema najpomembnejša merila za nevladno organizacijo, tj. da je neodvisna od vlade in neprofitna. Organizacije, ki se glede na opredelitev EU štejejo kot nevladne organizacije, morda niso vedno nevladne organizacije v svojih državah članicah.
- 21** Pri neposrednem in posrednem upravljanju Komisija v svojem osrednjem računovodskem sistemu evidentira prejemnike kot nevladne organizacije, in sicer na podlagi njihove lastne izjave po potrditvi subjekta kot neprofitnega in zasebnega, kar se nato razkrije v sistemu finančne preglednosti (FTS) – glej odstavek [08 Priloge I](#). Komisija meni, da je nevladna organizacija neodvisna od vlade, če ni javni organ. Pri tej razlagi ni upoštevan pomemben vidik neodvisnosti nevladne organizacije, in sicer nadzorna udeležba vlade v organih upravljanja nevladne organizacije. Poleg tega Komisija neprofitni status vložnikov preveri na podlagi dokumentov, ki jih predložijo in ki potrjujejo njihovo pravno obliko ali namen ali to, ali zanje velja pravna ali statutarna obveznost, da dobička ne razdeljujejo delničarjem ali

² Uredba (EU, Euratom) 2024/2509, uvodna izjava 8.

posameznim članom³. Vendar Komisija ne preverja, ali nevladne organizacije uresničujejo poslovne interese svojih članov (glej [okvir 3](#)).

Okvir 3

Primer subjekta, ki je bil registriran kot nevladna organizacija, čeprav uresničuje poslovni interes svojih članov

Sodišče je v vzorcu odkrilo subjekt, ki je bil v sistemu finančne preglednosti označen kot nevladna organizacija. Subjekt je raziskovalna organizacija, ki poleg raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti zagotavlja napredne tehnične storitve za tekstilno industrijo in integrirane storitve za kozmetično industrijo. Zaposluje več kot 250 uslužbencev in ima pisarne po vsem svetu.

Subjekt je zasebna neprofitna organizacija, ki pa očitno uresničuje poslovne interese svojih članov, ki si večinoma prizadevajo za čim večji dobiček, zato se ne bi smel šteti kot nevladna organizacija. Poleg tega je ta subjekt v odgovoru na anketo Sodišča navedel, da ni nevladna organizacija.

- 22** Komisija sicer preverja glavne vidike opredelitve nevladne organizacije, vendar ti pregledi niso popolni. Sodišče je ugotovilo, da več kot 90 % (več kot 70 000) subjektov, katerih plačila so bila izvršena v računovodskem sistemu v obdobju 2021–2023, ni bilo razvrščenih niti kot nevladne organizacije niti kot organizacije, ki niso nevladne organizacije, saj je bilo to polje prazno (za prejemnike ni bilo obvezno). Meni, da to povečuje tveganje, da so prejemniki za namene poročanja nepravilno razvrščeni, kar neposredno vpliva na kakovost informacij, ki so javnosti na voljo prek sistema finančne preglednosti.
- 23** Sodišče na podlagi navedenih opažanj meni, da opredelitev nevladne organizacije, ki se uporablja v EU, sama po sebi ne zadostuje za popolno odpravo tveganja nepravilne razvrstitve subjekta kot nevladne organizacije, saj naslednji vidiki praktične uporabe te opredelitve niso dovolj jasni:
- (a) pravila o tem, kaj pomeni „neodvisnost od vlade“, na primer z določitvijo praga za vladni nadzor nad organi upravljanja organizacij;
 - (b) pravila o tem, kako preverjati status neprofitne organizacije, kadar nevladna organizacija uresničuje poslovne interese svojih članov;

³ *Rules for Legal Entity Validation, LEAR Appointment and Financial Capacity Assessment*, Komisija, 1. februar 2024.

- (c) subjekti, izključeni iz opredelitve nevladne organizacije. Sedanja opredelitev nevladne organizacije izključuje politične stranke in sindikate, ne pa tudi drugih podobnih vrst organizacij, s čimer bi se zagotovila enaka obravnava (npr. fundacije in združenja, ki so jih ustanovile politične stranke in sindikati kot njihovi dejanski sestavni deli; združenja delodajalcev po analogiji s sindikati ali vrste subjektov, ki so neodvisni od vlade in presegajo formalni status zasebnega organa).

- 24** Ker to ni dovolj jasno, si lahko organizacije, ki izvršujejo proračun EU, opredelitev nevladne organizacije široko razlagajo. Posledično se opredelitev pri sredstvih EU morda ne uporablja dosledno v vseh programih in načinih upravljanja EU.

Kljub racionalnejšemu postopku dodeljevanja nepovratnih sredstev še vedno obstajajo težave, povezane s popolnostjo in točnostjo podatkov

Neposredno upravljanje

- 25** Sodišče je v svojem prejšnjem posebnem poročilu o preglednosti sredstev EU za nevladne organizacije, ki je bilo osredotočeno na zunanje delovanje⁴, ugotovilo, da je bila granularnost informacij, ki jih je imela Komisija na voljo o sredstvih, zagotovljenih prejemnikom v okviru programov z neposrednim upravljanjem, različna, ker so njene službe uporabljale različne sisteme. Vendar je sistem Komisije za postopek dodeljevanja nepovratnih sredstev od takrat postal enotnejši, predvsem zaradi uvedbe projekta [SEDIA](#) leta 2017, ki omogoča digitalno komunikacijo in izmenjavo informacij z vložniki. To pomeni, da se isti dokumenti, ki jih predložijo prejemniki/vložniki, pri upravljanju neposrednih nepovratnih sredstev združijo v informacijskem sistemu Komisije, tj. v zbirki programske opreme eGrants. Sodišče je potrdilo, da to pomeni izboljšanje, saj je bilo 29 od 30 nevladnih organizacij iz njegovega vzorca za neposredno upravljanje vpisanih v sistemu eGrants, pri čemer so njihovi spisi vsebovali enake vrste informacij o prejemnikih (npr. dokumente za identifikacijo prejemnikov, računovodske izkaze ter vloge za nepovratna sredstva in zadevna vrednotenja).
- 26** Sodišče je finančne podatke, ki so bili javno dostopni v sistemu finančne preglednosti (glej odstavek [08 Priloge I](#)), navzkrižno preverilo z informacijami iz sistema eGrants ter drugih sistemov in virov, kot je [register EU za preglednost](#), ter tako preverilo njihovo zanesljivost. Odkrilo je več slabosti, ki vplivajo na točnost sistema finančne preglednosti, ki ga uporablja

⁴ [Posebno poročilo 35/2018](#), odstavka 41 in 42.

Komisija, in sicer v zvezi s sredstvi EU za nevladne organizacije v okviru neposrednega upravljanja:

- **osem subjektov (več kot 25 % vzorca Sodišča) je bilo nepravilno označenih kot nevladne organizacije:** trije od teh subjektov so vključevali organizacije, odvisne od vlade, kot je javno-zasebno partnerstvo (sporazum o sodelovanju med vladnimi subjekti in podjetji zasebnega sektorja) ali nacionalni raziskovalni inštitut (glej [okvir 4](#)). Četrty je predstavljal poslovne interese svojih članov, ki niso bili združljivi z opredelitvijo nevladne organizacije. Trije drugi prejemniki so v svojih odgovorih na anketo Sodišča navedli, da se ne štejejo med nevladne organizacije, en prejemnik pa je bil na portalu Komisije za financiranje in razpise registriran kot organizacija, ki ni nevladna organizacija,

Okvir 4

Primer raziskovalnega inštituta, ki je bil označen kot nevladna organizacija, čeprav je odvisen od vlade

Nacionalni raziskovalni inštitut izvaja mednarodne raziskave o energiji in biogospodarstvu. Sodi med največje raziskovalne inštitute v Evropi.

Inštitut je registriran kot zasebno neprofitno podjetje z omejeno odgovornostjo. Ko je zaprosil za nepovratna sredstva EU, je predložil lastno izjavo z navedbo, da je nevladna organizacija. Vendar so dejavnosti inštituta tesno povezane z vlado. Država je inštitutu dala jamstvo za zagotovitev njegove finančne zmogljivosti, njegov najvišji organ upravljanja pa sestavljajo izključno predstavniki organov države članice.

- **subjekti, ki so nepravilno označeni kot organizacije, ki niso nevladne organizacije:** Sodišče je pri navzkrižnem preverjanju podatkovne zbirke sistema finančne preglednosti z drugimi registri na ravni EU, tj. z registrom EU za preglednost in informacijami, ki jih je prejelo od nacionalnih organov upravljanja za ESS+ ter Sklad za azil, migracije in vključevanje, odkrilo 70 subjektov, ki v računovodskem sistemu Komisije niso bili označeni kot nevladne organizacije, čeprav so bili v drugih registrih navedeni kot taki.

27 V skladu z zahtevami finančne uredbe **Komisija razkrije informacije o transakcijah na prvi stopnji** posameznim prejemnikom. Sporazumi o dodelitvi nepovratnih sredstev lahko vključujejo možnost, da se nekatera sredstva EU naprej dodelijo drugemu subjektu. Sodišče je v vzorcu odkrilo prejemnika, ki je prejel finančna sredstva iz programa Državljeni, enakost, pravice in vrednote in je zneske deloma ponovno dodelil drugemu subjektu. Po navedbah Komisije so ponovno dodeljena sredstva za ta program v letih 2022 in 2023

znašala 3,9 milijona EUR oziroma 3,7 milijona EUR. Ta zneska pomenita 2 % sredstev, za katera so bile za program Državljeni, enakost, pravice in vrednote za ti leti prevzete obveznosti.

- 28** Sodišče je odkrilo tudi **razlike med zneski, razkritimi v sistemu finančne preglednosti**, in zneski, ki so bili pogodbeno dogovorjeni med Komisijo in prejemniki. V enem od sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev, ki je vključeval nevladno organizacijo v vzorcu Sodišča, je Komisija prevzela obveznosti za sredstva v višini 549 milijonov EUR, vendar je bilo iz sistema finančne preglednosti razvidno le 317 milijonov EUR. Komisija je navedla, da je razkrila le kumulativne letne proračunske obveznosti, kar pomeni, da naj bi bil celoten znesek nepovratnih sredstev v sistemu finančne preglednosti razviden v zadnjem letu veljavnosti pogodbe. Vendar to ni vedno veljalo za druge obveznosti Komisije, pri katerih je celotne zneske, dogovorjene v pogodbah, razkrila takoj, ko so te začele veljati.
- 29** Komisija skladno s finančno uredbo vsako leto do junija posodobi sistem finančne preglednosti. To pomeni, da se informacije o zneskih, za katere so konec leta prevzete obveznosti, razkrijejo z zamudo. Ta je lahko do enega leta in pol, saj se zneski, za katere so bile prevzete obveznosti januarja leta n , razkrijejo šele junija leta $n+1$. Poleg tega Komisija v okviru svojih letnih posodobitev ne posodablja finančnih informacij v sistemu finančne preglednosti po spremembah sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev. Sodišče je v svojem vzorcu neposrednega upravljanja odkrilo tri primere (10 % vzorca), v katerih informacije v sistemu finančne preglednosti iz tega razloga niso bile posodobljene. V dveh primerih finančne informacije po spremembah sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev v sistemu finančne preglednosti niso bile razkrite, v tretjem primeru pa je bila obveznost iz sklenjenega sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev razkrita z enoletno zamudo.

Posredno upravljanje

- 30** V okviru posrednega upravljanja je Komisija za programa Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota vzpostavila modul za projektno vodenje, spletni informacijski sistem, v katerem izvajalski partnerji sporočajo informacije. Modul zajema celoten življenjski cikel projekta, od vloge do končnih plačil. Komisija spremlja informacije, pridobiva podatke za nadaljnjo analizo, nato pa informacije uporabi v svojih letnih poročilih o dejavnostih in prilogah. Prek modula ima dostop do posamezne projektne dokumentacije.
- 31** Sodišče je kljub izboljšavam sistema za evidentiranje podatkov za ta programa ugotovilo, da so bile javne informacije o prejemnikih sredstev EU iz programov s posrednim upravljanjem v sistemu finančne preglednosti nepopolne. V tem sistemu so namreč razkrite samo finančne informacije o transakcijah na prvi stopnji, tj. med Komisijo in njenimi izvajalskimi partnerji. Slednji morajo na svojih spletiščih objaviti informacije o sredstvih EU, ki so jih

razdelili končnim prejemnikom, med katerimi so tudi nevladne organizacije. Drugače kot pri deljenem upravljanju jim teh informacij ni treba javno razkriti v strojno berljivi obliki, ki bi omogočala konsolidacijo in analizo velepodatkov.

32 Komisija je v obdobju 2021–2023 za programa Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota za svoje izvajalske partnerje prevzela obveznosti za 1 363 milijonov EUR, ta znesek pa je bil v sistemu finančne preglednosti označen kot znesek, namenjen nevladnim organizacijam. Vendar pa informacije iz modula Komisije za projektno vodenje za tri izbrane izvajalske partnerje kažejo, da je bilo le 10 % zneskov, ki so jih prejeli, posredovanih nevladnim organizacijam, medtem ko je bilo 90 % zneskov posredovanih drugim vrstam prejemnikov. Komisija izvršuje tudi plačila izvajalskim partnerjem, ki niso nevladne organizacije, ki lahko nato sredstva prenesejo nevladnim organizacijam. Komisija ni spremljala zneskov, ki so bili tako preneseni nevladnim organizacijam.

33 Trije izvajalski partnerji, ki jih je Sodišče izbralo za nadaljnjo preučitev, so uporabili različne postopke za razkritje informacij o sredstvih EU, ki jih upravljajo. V [tabeli 1](#) so prikazane informacije, ki so jih predložili o dodeljenih nepovratnih sredstvih.

Tabela 1 | Različni načini, ki jih izbrani izvajalski partnerji uporabljajo za razkrivanje informacij o sredstvih EU, ki jih upravljajo

Informacije	Nemčija	Poljska	Slovenija
Številka vloge		✓	✓
Oznaka Erasmus	✓		
Ime vložnika	✓	✓	✓
Lokacija (mesto)	✓	✓	✓
Naziv projekta			✓
Proračun	✓	✓	✓
Dodeljene točke			✓
Rezultati ocene		✓	
Oblika	ni strojno berljiva	ni strojno berljiva	ni strojno berljiva
Vrstni red	leto in ukrep	leto, ukrep in razpon proračuna	leto in ukrep

Vir: Sodišče

34 Po podatkih Komisije imata programa Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota skupaj 54 izvajalskih partnerjev, ki so v EU in tretjih državah, pridruženih v okviru teh programov. To pomeni, da so informacije o njihovih končnih prejemnikih razpršene po številnih virih informacij in so zato v različnih oblikah. Poleg tega izvajalski partnerji ne razlikujejo med

vrstami končnih prejemnikov, zato ni mogoče pridobiti zanesljivih konsolidiranih informacij o sredstvih EU, dodeljenih nevladnim organizacijam v okviru tega načina upravljanja.

Deljeno upravljanje

- 35** Pri deljenem upravljanju morajo nacionalni organi razkriti informacije o znesku sredstev EU, ki so jih namenili prejemnikom, ni pa jim treba evidentirati deleža sredstev, namenjenih nevladnim organizacijam. To pomeni, da informacije o sredstvih EU za nevladne organizacije v okviru deljenega upravljanja niso zlahka na voljo. Poleg tega države članice uporabljajo različna merila – ali pa jih sploh ne – za identifikacijo prejemnikov v EU kot nevladnih organizacij, kar posledično pomeni podatke, ki niso niti homogeni niti popolni (glej odstavka [18](#) in [19](#)).
- 36** Sodišče je ugotovilo tudi, da v nacionalnih podatkovnih zbirkah v treh obiskanih državah članicah niso navedeni niti soprejemniki v primeru konzorcijev niti zneski, izplačani prejemnikom, saj se razkrijejo le zneski, za katere so bile prevzete obveznosti. Vendar se te podatkovne zbirke pogosteje posodablajo kot sistem finančne preglednosti, ki ga uporablja Komisija, in razkrivajo tudi informacije o spremembah sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev.
- 37** Ker organom upravljanja ni treba objavljati informacij posebej o sredstvih EU, dodeljenih nevladnim organizacijam, je Sodišče vse organe upravljanja v državah članicah za izbrane programe (Sklad za azil, migracije in vključevanje in ESS+) prosilo za informacije o zneskih financiranja EU, namenjenih nevladnim organizacijam. Te informacije so posredovali vsi razen Nemčije in Francije; glej [sliko 4](#).
- Nemški organi so navedli, da Nemčija za nevladne organizacije nima posebne zakonodaje, registracijskih ali identifikacijskih števil. Poleg tega v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 niso ločeno navedena dodeljena sredstva iz ESS+ / Sklada za azil, migracije in vključevanje za nevladne organizacije.
 - Francoski organi niso predložili finančnih podatkov, saj Francija nima pravne opredelitve nevladnih organizacij, ki delujejo v državi.

Slika 4 | Zneski, dodeljeni nevladnim organizacijam v obdobju 2021–2023 iz ESS+ in Sklada za azil, migracije in vključevanje, se po državah članicah bistveno razlikujejo

(v milijonih EUR)

Država članica	ESS+	AMIF
Španija	682	54
Nemčija*	392	158
Francija*	334	46
Švedska	230	49
Češka	252	5
Litva	112	
Avstrija	47	30
Grčija		76
Estonija	48	
Irska	34	
Hrvaška	23	3
Finska	10	6
Bolgarija	11	
Belgija		6
Madžarska	3	
Luksemburg	1	1
Danska	2	
Romunija	2	0,1
Latvija		2

* Za Nemčijo in Francijo je Sodišče analiziralo informacije o prejemnikih sredstev Sklada za azil, migracije in vključevanje in ESS+, kot so jih objavili nacionalni (ali „lokalni“, kadar so vključeni tudi regionalni) organi, da bi ocenilo zneske na podlagi sklenjenih pogodb z nevladnimi organizacijami.

** Italija, Ciper, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Slovenija in Slovaška niso poročali o zneskih, ki bi izhajali iz sklenjenih pogodb.

Vir: Sodišče na podlagi finančnih podatkov, ki so jih predložili nacionalni organi upravljanja

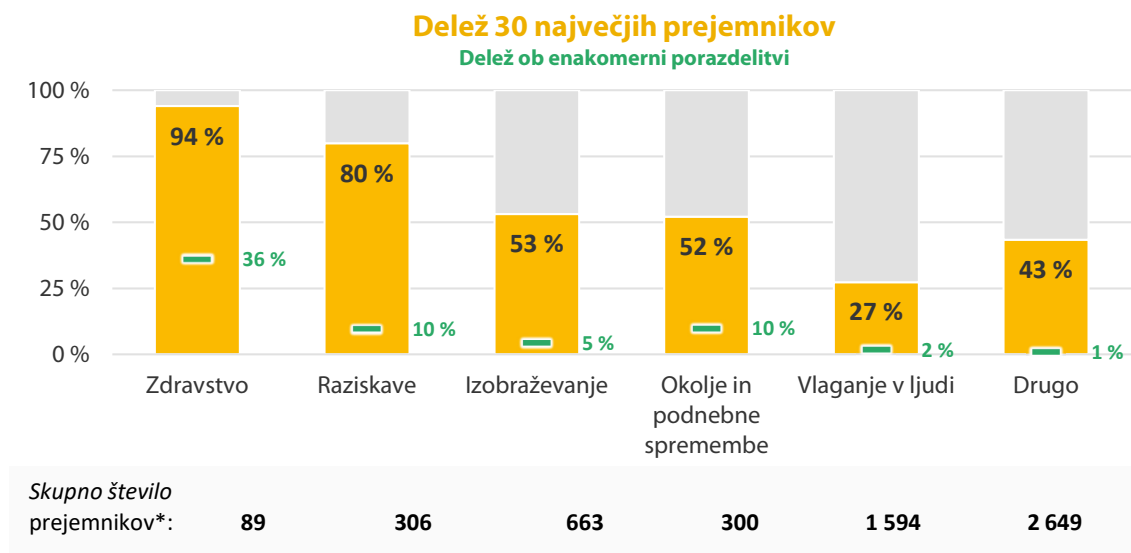
- 38** Sodišče je za svoj vzorec zneske, ki so jih organi upravljanja predložili, primerjalo z zadevnimi dokumenti, tj. sklepi o dodelitvi nepovratnih sredstev, in ugotovilo, da ni bilo odstopanj.

Ker ni zanesljivega pregleda nad porabo EU za nevladne organizacije, je težko opraviti koristno analizo

- 39** Iz prejšnjih odstavkov je razvidno, da za sredstva EU, ki so bila namenjena ali izplačana nevladnim organizacijam, ni celovitega in zanesljivega pregleda po področjih politik in vseh načinov upravljanja. Komisija mora na podlagi posodobljene finančne uredbe vzpostaviti enotno spletno mesto, na katerem so konsolidirane, centralizirane in objavljene finančne informacije o porabi EU v okviru vseh treh načinov upravljanja⁵. To spletno mesto bi moralo biti na voljo od večletnega finančnega okvira za obdobje po letu 2027 naprej. Dokler ta zahteva ne bo izpolnjena in nevladne organizacije ne bodo pravilno registrirane, je pridobivanje zanesljivih informacij o vseh sredstvih EU, ki so jih prejele nevladne organizacije, praktično nemogoče.
- 40** Poleg tega je zaradi neobstoja skupnega identifikatorja težje navzkrižno preverjati in konsolidirati finančne podatke o porabi EU. Sodišče je opažanje o neobstoju skupnega identifikatorja navedlo že v enem od svojih prejšnjih posebnih poročili, in sicer v posebnem poročilu o uporabi črnega seznama. Poročalo je, da to povzroča težave pri opredelitvi nasprotnih strank in primerjavi njihovih evidenc z različnimi registri.
- 41** Zanesljiv pregled nad sredstvi EU, dodeljenimi nevladnim organizacijam, bi povečal preglednost porabe EU in tudi omogočil analizo koncentracije sredstev EU. Taka analiza bi lahko bila koristna na primer za zmanjšanje tveganja, da bi prevelika koncentracija sredstev EU v manjšem številu nevladnih organizacij preprečila širšo udeležbo pri oblikovanju politik ali izvajanju programov EU.
- 42** Ne glede na omejitve razpoložljivih finančnih podatkov analiza Sodišča kaže, da je bil velik del sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam v okviru neposrednega upravljanja, izplačan majhnemu številu nevladnih organizacij. 30 nevladnih organizacij od več kot 4 400 je v obdobju 2014–2023 prejelo več kot 40 % vseh sredstev (tj. 3,3 milijarde EUR). Na [sliki 5](#) je prikazana koncentracija sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam, na različnih področjih politik.

⁵ Uredba (EU, Euratom) 2024/2509, člen 38.

Slika 5 | Znatno delež sredstev iz proračuna EU je Komisija neposredno dodelila 30 največjim nevladnim organizacijam na vsakem izbranem področju politik

* Nekaterne nevladne organizacije so prejele plačila iz več kot enega sklada.

Vir: Sodišče na podlagi finančnih podatkov iz računovodskega sistema Komisije

- 43** Sozakonodajalca sta leta 2024 sprejela predlog Komisije za uvedbo nepovratnih sredstev zelo nizke vrednosti kot nove kategorije nepovratnih sredstev, da bi se manjšim projektom olajšal dostop do financiranja. Komisija meni, da bi se morale s tem zmanjšati težave s koncentracijo sredstev. Vložniki vlog za to vrsto nepovratnih sredstev, vključno z nevladnimi organizacijami, bodo morali predložiti manj dokumentov (npr. ne bo treba dokazati finančne zmogljivosti za izvedbo projekta).

Upravljalci sredstev EU preverjajo preglednost prejemnikov, vendar ne preverjajo proaktivno, ali ti spoštujejo vrednote EU

- 44** V finančni uredbi in sektorski zakonodaji so določene posebne zahteve glede preglednosti za dostop do sredstev EU (glej [Prilogo II](#)). Komisija, države članice in izvajalski organi bi morali – pred dodelitvijo sredstev EU in med celotnim trajanjem pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev – preveriti, ali nevladne organizacije kot prejemnice sredstev EU te

zahteve glede preglednosti izpolnjujejo. V tem delu Sodišče preučuje, ali so Komisija, njeni izvedbeni partnerji in organi držav članic:

- pregledno izvajali odprte razpise za dodelitev nepovratnih sredstev,
- preverjali, ali prejemniki sredstev EU spoštujejo vrednote EU.

Poleg tega je Sodišče ocenilo tudi preglednost nevladnih organizacij v vzorcu, in sicer kako te predstavljajo informacije o svojih donatorjih in dejavnostih.

Razpisi za zbiranje predlogov v vzorcu Sodišča so bili pregledni

- 45** Sodišče je pregledalo pravni okvir EU za programe, vključene v obseg revizije, in opredelilo zahteve, ki prispevajo k javni preglednosti (sklici na pravne akte so v *Prilogi II*). Ugotovilo je, da so bile te zahteve usklajene med načini upravljanja, v okviru katerih se izvršuje proračun EU.
- 46** Organi, ki dodelijo sredstva (vzorec Sodišča je zajemal Komisijo, tri izvajalske partnerje in šest organov upravljanja za Sklad za azil, migracije in vključevanje ter ESS+ v izbranih državah članicah), pri objavi razpisov za zbiranje predlogov zahtevajo, da vložniki predložijo več dokumentov, da se lahko ocenita njihov pravni status (npr. statuti in pravni zastopniki) in finančna zmožljivost. Ti dokumenti organom, ki dodelijo sredstva, omogočajo oceno sposobnosti vložnikov za dokončanje projekta in zagotavljajo nekatere informacije o potencialnih prejemnikih sredstev.
- 47** Sodišče je v anketi nevladnim organizacijam postavilo vprašanje, ali menijo, da so zahteve glede preglednosti na ravni EU in nacionalni ravni v razpisih za zbiranje predlogov pretirane. Več kot 90 % nevladnih organizacij, ki so sodelovale v anketi, je na to vprašanje odgovorilo negativno. Pozitivno so odgovorile večinoma manjše nevladne organizacije. Opozorile so predvsem na zapletene nacionalne zahteve glede poročanja o tem, kako so bila sredstva, ki so jih prejele, porabljena.
- 48** Sodišče je preučilo preglednost razpisov za zbiranje predlogov, pri katerih je bilo uspešnih 90 nevladnih organizacij v vzorcu. Na splošno je ugotovilo, da so bili ti razpisi pregledni, saj so bili na voljo potencialnim zainteresiranim stranem in tudi javnosti. Objavljena merila za dostop do sredstev EU so bila jasna.
- 49** Sodišče je preučilo tudi preglede in sklepe Komisije in izvajalskih organov v zvezi z vlogami, da bi ugotovilo, kako pregledni so bili, ko so se izbirali prejemniki sredstev EU. Dokumentacija Komisije v sistemu eGrants, ki je standardizirana v vseh njenih službah in agencijah, zagotavlja zadostno raven informacij o sklepih o tem, kako so bila sredstva

dodeljena (tj. „zakaj“ so nevladne organizacije prejele sredstva). Vendar je Sodišče v treh obiskanih državah članicah opazilo različne ravni preglednosti v izbirnem postopku. Metodologija, ki se na Švedskem uporablja za ocenjevanje vlog za nepovratna sredstva, omogoča ocenjevalcem več proste presoje kot v Nemčiji in Španiji, ki sta določili več smernic o tem, kako oceniti vloge za nepovratna sredstva (glej [okvir 5](#)).

Okvir 5

Preglednost izbirnega postopka se po državah članicah razlikuje

V **Nemčiji** organi upravljanja hranijo podrobno dokumentacijo o tem, kako so bile točke dodeljene. Te so razdeljene v podkategorije, za vsako pa je navedena podrobna utemeljitev. Sredstva prejmejo projekti, ki dobijo več kot minimalno število točk. Vendar dokumentacija o izbirnem postopku ni javno dostopna.

V **Španiji** organi upravljanja za oceno vložnikov in dodelitev točk zanje uporabljajo merila za dodelitev in objektivna merila, objavljena v razpisih za zbiranje predlogov. Za dodelitev točk posameznemu projektu uporabljajo ocenjevalni obrazec, v katerem se na podlagi teh vnaprej določenih parametrov seštevajo točke.

Na **Švedskem** je podrobna metodologija za ocenjevanje razpisnih meril opisana v notranjih smernicah organov upravljanja, vendar te niso javno dostopne. V sistemu točkovanja na primer ni opredeljeno, kaj je „močan“ ali „šibek“ projekt, čeprav je to merilo za dodelitev sredstev. Organi upravljanja s tem povezane točke dodelijo s primerjavo projektov in po lastni strokovni presoji.

- 50** Včasih se z nepovratnimi sredstvi EU za poslovanje, dodeljenimi nevladnim organizacijam, lahko financirajo dejavnosti zagovorništva, kot je lobiranje. Sodišče je v vzorcu odkrilo dva primera nepovratnih sredstev za poslovanje, financiranih iz programa LIFE, ki sta vključevala dejavnosti zagovorništva z oblikovalci politik (glej [okvir 6](#)). Obe nevladni organizaciji sta v [registru EU za preglednost](#) registrirani kot zastopnici interesov, toda v informacijah, razkritih na portalu za financiranje in razpise, take dejavnosti niso navedene. Pravne zahteve po razkritju dejavnosti zagovorništva, povezane z nepovratnimi sredstvi za poslovanje nevladnih organizacij, sicer niso določene, vendar Sodišče meni, da je zaradi njihove občutljive narave v primeru, kadar se financirajo s sredstvi EU, potrebna dodatna preglednost.

Okvir 6

Nepovratna sredstva za poslovanje, pri katerih dejavnosti zagovornišstva niso bile razkrite

Kar zadeva primera nepovratnih sredstev za poslovanje, portal za financiranje in razpise vsebuje standardizirano predstavitev ciljev teh nepovratnih sredstev za poslovanje in je manj podroben kot sklenjeni sporazumi o dodelitvi nepovratnih sredstev, v katerih so opisani konkretno delo in ukrepi, ki jih mora nevladna organizacija izvesti s sredstvi, ki jih dobi. Eden od primerov izbranih nepovratnih sredstev za poslovanje je vključeval dejavnosti zagovornišstva, na primer organizirati sestanke s poslanci Evropskega parlamenta in visokimi predstavniki Komisije. Te informacije na portalu za financiranje in razpise niso bile razkrite.

- 51** Za zmanjšanje tveganja izgube ugleda EU je Komisija maja 2024, ko je potekala revizija Sodišča, izdala [smernice](#), v skladu s katerimi se v sporazumih o dodelitvi nepovratnih sredstev od prejemnikov ne bi smelo zahtevati, da lobirajo pri institucijah EU. Ker je Sodišče v revizijo zajelo sredstva EU, dodeljena nevladnim organizacijam do konca leta 2023, izvajanja teh smernic ni preučilo.

Spoštovanje vrednot EU se ne preverja proaktivno

- 52** V Pogodbi o Evropski uniji so določene vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin⁶, na katerih temelji EU. Od začetka večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 je spoštovanje vrednot EU pogodbeno obveznost prejemnikov sredstev, vključno z nevladnimi organizacijami, in s tem pogoj, da ti prejmejo sredstva EU. Zato bi se pričakovalo, da bodo vse pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev EU vključevale obveznost spoštovanja vrednot EU za vse dejavnosti prejemnikov, ne le za tiste, ki jih financira EU. Pričakovalo bi se tudi, da bodo Komisija in izvajalski organi proaktivno preverjali izpolnjevanje obveznosti spoštovanja vrednot EU. Ocenjevanje skladnosti prejemnikov sredstev z vrednotami EU je ključnega pomena za verodostojnost EU.
- 53** Pri neposrednem upravljanju Komisija za sklade, ki jih je Sodišče izbralo, uporablja vzorčni sporazum o nepovratnih sredstvih za podjetja, ki vključuje obveznost, da prejemniki na splošno spoštujejo vrednote EU, ne le za dejavnosti, ki jih financira EU. Prejemniki morajo predložiti lastne izjave, da spoštujejo vrednote EU. Od leta 2024 Komisija uporablja

⁶ Pogodba o Evropski uniji, člen 2.

podoben pristop tudi pri posrednem upravljanju⁷. Pri deljenem upravljanju nacionalni organi od prejemnikov, vključno z nevladnimi organizacijami, na različne načine zahtevajo, da spoštujejo vrednote EU. To pomeni, da je to področje manj usklajeno kot pri neposrednem in posrednem upravljanju. V **tabeli 2** so prikazani različni načini, na katere upravljavci skladov EU preverjajo spoštovanje vrednot EU.

Tabela 2 | Komisija in organi upravljanja držav članic različno preverjajo spoštovanje vrednot EU

Faza	Spoštovanje vrednot EU		Neposredno	Posredno ⁽¹⁾	Deljeno ⁽²⁾
Vloga	Komisija / organi upravljanja preverijo, ali je statut nevladne organizacije v skladu z vrednotami EU (merila za sprejem)		✓	✓	✗ ⁽³⁾
	Komisija / organi upravljanja proaktivno preverijo, ali je projekt v skladu z vrednotami EU (merila za upravičenost)		✗	✗	✗
	Projekt dobi več točk, če je njegov cilj razvijati vrednote EU (merila za dodelitev)		✗	✓	✗ ⁽⁴⁾
Sporazum/sklep o dodelitvi nepovratnih sredstev	Spoštovanje vrednot EU je obveznost, ki mora biti izpolnjena za sklenitev sporazuma / sprejetje sklepa o dodelitvi nepovratnih sredstev		✓	✓	✓
Spremljanje	Nespoštovanje vrednot EU je eden od razlogov za izterjavo sredstev od prejemnika	pri financiranih projektih	✓	✓	✓
		pri drugih dejavnostih nevladne organizacije	✓	✓	✗

⁽¹⁾ Za programe, ki jih od leta 2024 naprej upravlja Generalni direktorat za izobraževanje, mladino, šport in kulturo.

⁽²⁾ Za tri države članice, ki jih je Sodišče obiskalo, tj. Nemčijo, Španijo in Švedsko.

⁽³⁾ Kot merilo za sprejem le španski organi upravljanja preverjajo, ali nevladna organizacija spoštuje vrednote EU.

⁽⁴⁾ Samo španski organi upravljanja v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje uporabljajo merila za dodelitev, povezana z razvojem vrednot EU.

Vir: Sodišče

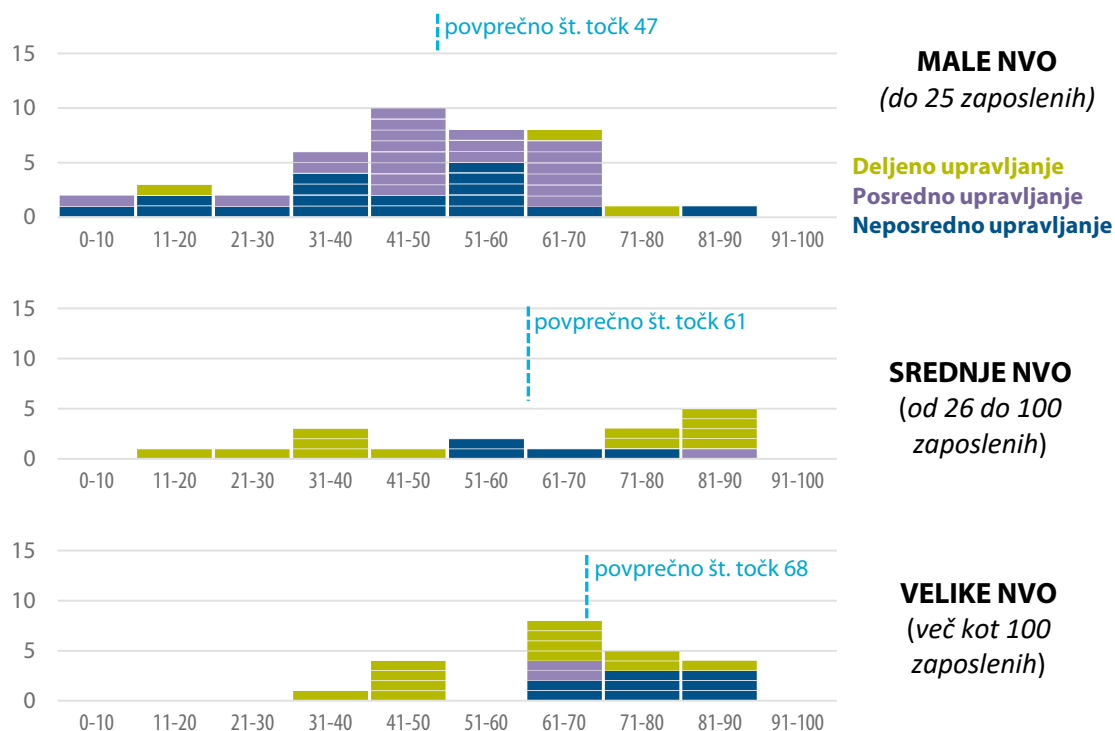
⁷ Erasmus+ programme guide z dne 28. novembra 2023.

- 54** V skladu s pogodбами ali sklepi o dodelitvi nepovratnih sredstvih morajo prejemniki, vključno z nevladnimi organizacijami, spoštovati vrednote EU. Komisija in drugi izvajalski organi se pri tem opirajo predvsem na lastne izjave vložnikov. Nekatere službe Komisije in drugi organi, ki izvršujejo proračun EU, ne uporabljajo sistematično dopolnilnih virov informacij, če, kot navaja Komisija, niso o tem obveščeni. V vzorcu Sodišča poleg predhodnih pregledov (npr. ali so statuti prejemnikov skladni z vrednotami EU), pregledov situacij za izključitev in izjav vložnikov ni dokazov, da bi bili uporabljeni drugi viri informacij.
- 55** Da bi se zmanjšalo tveganje izgube ugleda EU, do katerega bi prišlo, če bi EU financirala subjekte, ki ne spoštujejo vrednot EU, Komisija od sredine leta 2023 zagotavlja usposabljanje in predstavitve. Leta 2024 je izdala tudi notranje smernice o tem, kako ukrepati, če se vrednote EU ne spoštujejo. Možni ukrepi segajo od začasnih ustavitev plačil do znižanj ali preklica dodeljenih nepovratnih sredstev, vendar ni navedeno, kako bi bilo treba preverjati izpolnjevanje te obveznosti ali kako oceniti resnost njenega neizpolnjevanja. Pri deljenem upravljanju so na primer švedski organi obvestili Sodišče, da še niso prejeli nobenih smernic in da bodo zadeve preiskovali le v primeru domnevne neskladnosti.
- 56** V nasprotju z drugimi zasebnimi profitnimi subjekti, za katere je treba predložiti informacije o končnih lastnikih, nevladne organizacije niso v nikogaršnji lasti, kar pomeni, da ni lahko odgovoriti na vprašanje, „kdo stoji za njimi“. Na podlagi veljavne zakonodaje EU Komisiji in drugim izvajalskim organom ni treba preverjati virov financiranja nevladnih organizacij. Če se izvede pregled finančne stabilnosti, določen v zakonodaji, je to priložnost za upravljavce sredstev EU, da ocenijo vire financiranja nevladnih organizacij, kar jim omogoča, da ugotovijo, „kdo stoji za njimi“, in odkrijejo morebitno nasprotje interesov ali tveganja, ki ogrožajo neodvisnost nevladnih organizacij od določenih donatorjev. Sodišče v primerih v svojem vzorcu ni našlo dokazov, da bi bil tak pregled virov financiranja opravljen.
- 57** Sodišče je izvedlo dodatna preverjanja, pri čemer je na primer preverilo podatkovne zbirke zunanjih ponudnikov podatkov (na podlagi javno dostopnih podatkov) in o tem neposredno povprašalo nevladne organizacije, ter ugotovilo, da so bili glavni vir financiranja večine prejemnikov javni organi. Informacije je pridobilo za 51 od 90 subjektov v vzorcu. Več kot 85 % od teh 51 nevladnih organizacij je bilo v letih 2022 in 2023 večinoma financiranih z javnimi sredstvi. Ker je bil proračun EU glavni vir financiranja polovice teh nevladnih organizacij, je treba temeljito preverjati, ali prejemniki spoštujejo vrednote EU.

Prakse glede preglednosti se v vzorcu Sodišča zelo razlikujejo, pri čemer so večje nevladne organizacije pri tem uspešnejše

- 58** Sodišče je preglednost nevladnih organizacij v vzorcu ocenilo s pregledom informacij, ki so jih te razkrile javnosti. Ocena Sodišča o javno dostopnih informacijah temelji na [standardih preglednosti strokovnega sveta za pravo nevladnih organizacij](#) [Konference za mednarodne nevladne organizacije](#) pri Svetu Evrope in pristopu dveh španskih organizacij: *La Coordinadora de ONG para el desarrollo* ([CONGE](#)) in zasebne fundacije, ki deluje kot neodvisni ocenjevalec nevladnih organizacij (*Fundación Lealtad*). Sodišče se je osredotočilo na področja, ki zagotavljajo informacije o tem, kdo so nevladne organizacije in kaj delajo. Glede preglednosti jih je razvrstilo v štiri dele: upravljavski organ; poslanstvo, vizija in vrednote; socialna baza in podpora; načrtovanje in poročanje. V [Prilogi IV](#) so podrobne informacije o metodologiji, ki jo je Sodišče uporabilo za ocenjevanje preglednosti nevladnih organizacij, in o značilnostih, ki prispevajo k večjemu številu točk.
- 59** Nevladne organizacije se po stopnji prostovoljne preglednosti zelo razlikujejo. Sodišče je na lestvici od 0 do 100 nevladnim organizacijam v vzorcu dodelilo v povprečju skupno 55 točk. Vendar so posamezne nevladne organizacije dobile od 5 do 90 točk; glej [Prilogo III](#). Ocena Sodišča kaže, da so nevladne organizacije dosegle več točk pri razkrivanju informacij o upravljavskih organih ter svojem poslanstvu, vizijah in vrednotah, medtem ko so manj pregledne pri socialni bazi, podpori in računovodskih izkazih. Nevladne organizacije običajno navedejo svoje glavne donatorje, vendar redko tudi donirane zneske in zadevna obdobja. Na [sliki 6](#) je povzetek ocene Sodišča o skupni prostovoljni preglednosti nevladnih organizacij, v [Prilogi V](#) pa so podrobni rezultati za vsak del, ki ga je Sodišče upoštevalo pri ocenjevanju prostovoljne preglednosti.

Slika 6 | Male nevladne organizacije so pri oceni prostovoljne preglednosti, ki jo je opravilo Sodišče, dobile manj točk kot srednje in velike

Opomba: Povprečno število točk temelji na vzorcu 90 prejemnikov. Grafični prikaz zajema informacije o 80 nevladnih organizacijah, ki jih je Sodišče lahko razvrstilo po velikosti. Posamezna črtica predstavlja eno nevladno organizacijo iz vzorca.

Vir: Sodišče

- 60** Sodišče je ugotovilo, da je ključni dejavnik za ugotovitev ravni preglednosti nevladnih organizacij njena velikost, zlasti v smislu upravne zmogljivosti. Male nevladne organizacije v vzorcu Sodišča, tj. tiste, ki zaposlujejo manj kot 25 oseb, so v povprečju dobile 47 točk, kar je pod povprečjem celotnega vzorca (55 točk); velike nevladne organizacije z več kot 100 zaposlenimi so v povprečju dobile 68 točk. Sedem organizacij v vzorcu Sodišča ni imelo stalnih uslužbencev, saj so te zaposlovale le za izvajanje projektov, za katere so dobile finančna sredstva.
- 61** V Španiji, ki je ena od treh obiskanih držav članic, je Sodišče odkrilo različne akreditacijske postopke, ki jih lahko nevladne organizacije izvajajo, poleg obveznosti poročanja, ki izhajajo iz pogodb, prava EU in nacionalne zakonodaje. Akreditacijski postopki se nanašajo na upravljanje, vodenje in preglednost nevladnih organizacij. Namen akreditacijskih postopkov nevladnih organizacij v Španiji je preveriti izvor javnih in zasebnih virov financiranja, socialno bazo in podporo (vključno s skupinami in subjekti, ki podpirajo njihovo delo, kot so posamezniki, donatorji in prostovoljci), glavne donatorje in mreže, katerih del so nevladne organizacije.

- 62** Španske nevladne organizacije v vzorcu za deljeno upravljanje so dobile povprečno 71 točk. Na podlagi tega je mogoče sklepati, da bi bil akreditacijski postopek lahko dejavnik za spodbujanje nevladnih organizacij k večji preglednosti. Od desetih španskih nevladnih organizacij jih ima pet akreditacije za preglednost, in sicer štiri srednje nevladne organizacije in ena mala. Za primerjavo: število točk, ki so jih dosegle nemške in švedske nevladne organizacije, je bilo blizu povprečja, pri čemer je tovrstno akreditacijo imela tudi ena velika nevladna organizacija v Nemčiji.
- 63** Akreditacijski postopek za pridobitev certifikata o preglednosti se med nevladnimi organizacijami, ki jih financira EU, ne uporablja pogosto. Sodišče je v vzorcu 90 prejemnikov odkrilo osem nevladnih organizacij s certifikatom o preglednosti, ki so ga izdali zasebni subjekti, neodvisni od nevladnih organizacij. Dve španski organizaciji, specializirani za upravljanje in preglednost nevladnih organizacij, sta izdali certifikate petim španskim nevladnim organizacijam, švedska organizacija, specializirana za zbiranje sredstev za nevladne organizacije, pa je izdala certifikat eni švedski nevladni organizaciji. Sodišče je odkrilo tudi eno nevladno organizacijo v Nemčiji in eno v Belgiji s certifikatom o preglednosti, ki sta ga izdali certifikacijski organizaciji v njunih državah.
- 64** Sodišče pri dodeljenih točkah, ki so jih nevladne organizacije dobile za prostovoljno preglednost, ni odkrilo bistvenih razlik glede načina upravljanja, v okviru katerega so bile financirane. Nevladne organizacij, ki se financirajo v okviru posrednega upravljanja, so dosegle nekoliko manj točk, predvsem zato, ker so majhne, saj številne zaposlujejo manj kot pet ljudi. Del vzorca Sodišča, ki zajema posredno upravljanje, se namreč financira iz programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota, v okviru katerih so prejemniki pogosto male nevladne organizacije.

To poročilo je sprejel senat V, ki ga vodi Jan Gregor, član Evropskega računskega sodišča, v Luxembourgju na zasedanju 25. februarja 2025.

Za Evropsko računsko sodišče

Tony Murphy
predsednik

Priloge

Priloga I – O reviziji

Podpora EU nevladnim organizacijam in veljavne zahteve glede preglednosti

- 01** V [Pogodbi o Evropski uniji](#) je poudarjen pomen odprtega, preglednega in rednega dialoga s predstavniškimi združenji in civilno družbo¹, katerih podskupina so nevladne organizacije. Medtem ko med organizacije civilne družbe spadajo sindikati, združenja delodajalcev in verske ustanove, pa je za nevladne organizacije značilno, da naj bi delovale neodvisno od vpliva vlade. Nevladne organizacije so večinoma dejavne na področjih socialnega vključevanja, enakih možnosti, enakosti spolov, podnebnih sprememb in varstva okolja ter raziskav in inovacij, in sicer v okviru zunanjega delovanja EU ali notranjih politik EU. Komisija je zavezana podpori organizacijam civilne družbe pri njihovi vlogi pri demokratičnem oblikovanju politik in prizadevanjem za močnejšo Evropo s financiranjem EU in različnimi političnimi pobudami².
- 02** Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) je nevladne organizacije opredelila kot vse neprofitne subjekte, organizirane za doseganje skupnih ciljev in idealov, brez pomembnega sodelovanja ali zastopanja pod vladnim nadzorom³. V nekaterih državah članicah so nevladne organizacije opredeljene z zakonom, v drugih pa z naravo njihovih dejavnosti. Sodišče je leta 2018 v posebnem poročilu o sredstvih EU za nevladne organizacije, ki je bilo osredotočeno na zunanje delovanje, navedlo, da se izraz „nevladne organizacije“ sicer pogosto uporablja, vendar v okviru dejavnosti, ki jih financira EU, ni skupne opredelitve zanj. Sodišče je Komisiji priporočilo, naj določi jasna merila za opredelitev nevladnih organizacij, da bi bili finančni podatki o sredstvih EU za nevladne organizacije zanesljivejši. Priporočilo je tudi, naj izboljša informacije o sredstvih, ki jih izvršujejo nevladne organizacije, da se zagotovi njihova pravilna objava, in preverja

¹ [Pogodba o Evropski uniji](#), člen 11.

² Spletišče Komisije.

³ [Development Assistance and Committee Member and Civil Society](#), OECE, 2020, str. 28.

uporabo pravil za posredovanje nepovratnih sredstev. Komisija je ta priporočila večinoma izvedla⁴.

- 03** Sozakonodajalca EU sta septembra 2024 posodobila [finančno uredbo](#) in v členu 2(49) tako opredelila nevladno organizacijo: „*nevladna organizacija*‘ pomeni prostovoljno, od vlade neodvisno, neprofitno organizacijo, ki ni politična stranka ali sindikat”. Ker je bila opredelitev uvedena za večjo preglednost v zvezi s prejemniki sredstev EU, ki so nevladne organizacije⁵, sta sozakonodajalca določila tudi, da morajo vložniki vlog za nepovratna sredstva EU navesti, ali ustrezajo tej opredelitvi.
- 04** Nevladne organizacije niso homogena skupina. Lahko so majhne organizacije, ki izvajajo dejavnosti na lokalni ravni, ali velike mednarodne nevladne organizacije, prisotne v več državah. Nekatere nevladne organizacije imajo letni proračun v višini kot 10 000 EUR in zaposlujejo osebe samo za izvajanje specifičnih projektov, medtem ko imajo druge letni proračun v višini več kot 1 milijardo EUR in več tisoč zaposlenih.
- 05** Nevladne organizacije lahko prejmejo nepovratna sredstva EU, na primer za izvajanje projekta EU. Hkrati so lahko tudi „predstavniki interesov” (organizacije, združenja, skupine in samozaposleni posamezniki), ki izvajajo nekatere dejavnosti za vplivanje na politiko in odločanje EU. Junija 2024 je bilo v registru EU za preglednost registriranih več kot 3 500 nevladnih organizacij, platform, mrež in podobnih organizacij. Več kot 900 jih je v obdobju 2021–2023 prejelo nepovratna sredstva EU⁶. Po škandalu Katargate leta 2022 se je povečal pritisk za okrepitev standardov preglednosti za nevladne organizacije, ki prejemajo sredstva EU. Glede na to je Evropski parlament januarja 2024 sprejel resolucijo⁷, v kateri je pozval k večji preglednosti in odgovornosti pri razdeljevanju sredstev EU prejemnikom, vključno z nevladnimi organizacijami.

⁴ Poročilo o smotrnosti izvrševanja proračuna EU – stanje ob koncu leta 2021.

⁵ Uredba (EU, Euratom) 2024/2509, uvodna izjava 8.

⁶ Uradni portal za evropske podatke.

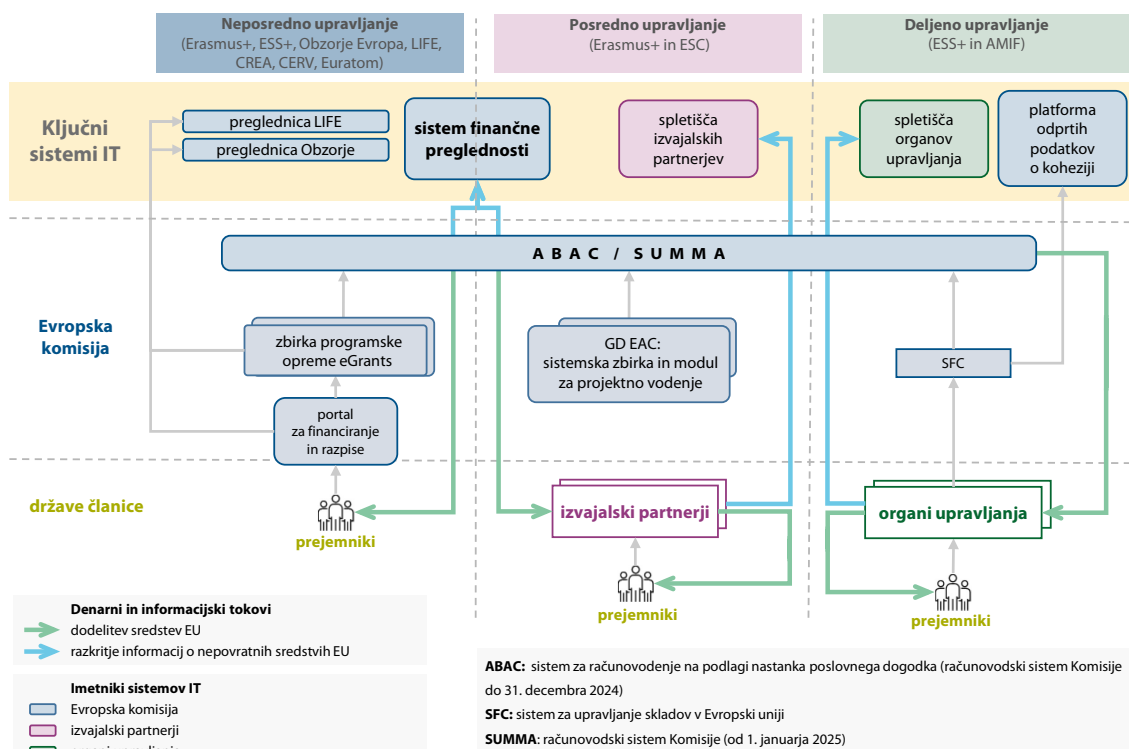
⁷ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 17. januarja 2024 o preglednosti in odgovornosti nevladnih organizacij, ki se financirajo iz proračuna EU (2023/2122(INI)).

- 06** Glede na mednarodne standarde⁸ javna preglednost pomeni, da se državljanom zagotovijo ustrezne informacije, da lahko od javnih nosilcev odločanja zahtevajo odgovornost. Pomeni torej, da se ve, komu, zakaj in za kakšen namen so bila sredstva EU dodeljena, in tudi, kako so bila uporabljena in koliko so znašala. Izpolnjevanje zahtev glede preglednosti vključuje dejavnike, prikazane na [sliki 1](#).
- 07** Finančna uredba določa preglednost kot eno od vodilnih proračunskih načel, v skladu s katerim mora Komisija na ustrezen način in pravočasno dati na voljo informacije o sredstvih EU⁹. Vsebuje posebne zahteve glede preglednosti, ki se nanašajo na Komisijo in organe, ki izvršujejo proračun EU, in sicer da objavijo informacije o prejemnikih sredstev EU v okviru neposrednega upravljanja. Za postopke za upravljanje nepovratnih sredstev in pogodb so v finančni uredbi in sektorski zakonodaji določene dodatne zahteve glede preglednosti. Nekatere države članice imajo še dodatne zahteve glede preglednosti. Nevladne organizacije lahko tudi same določijo pravila glede preglednosti svojih praks in na lastno pobudo zagotavljajo informacije. Dodatne informacije o zahtevah EU glede preglednosti so v [Prilogi II](#).
- 08** [Sistem finančne preglednosti](#) je javno dostopna podatkovna zbirka o prejemnikih sredstev iz proračuna EU. V njem so razkrite finančne informacije o transakcijah na prvi stopnji v okviru neposrednega in posrednega upravljanja. Je glavno orodje za preglednost za prejemnike sredstev EU, za katere se uporabljata ta načina upravljanja. Oznaka subjekta kot nevladne organizacije v sistemu temelji na lastnih izjavah prejemnikov sredstev EU. Izvajalski partnerji in organi držav članic morajo na svojih spletnih mestih objaviti informacije o sredstvih EU, ki so jih dodelili prejemnikom. Na [sliki 1](#) so ponazorjeni ključni informacijski sistemi, ki jih Komisija in drugi izvajalski organi uporabljajo za razkritje informacij o sredstvih EU.

⁸ OECD (2017), *OECD Budget Transparency Toolkit: Practical Steps for Supporting Openness, Integrity and Accountability in Public Financial Management*, OECD Publishing, Pariz; Mednarodni denarni sklad; Transparency International.

⁹ Uredba (EU, Euratom) 2024/2509, člen 38.

Slika 1 | Za razkritje informacij o sredstvih EU se uporablja več informacijskih sistemov

Vir: Sodišče

Sredstva EU, dodeljena nevladnim organizacijam

- 09** Sredstva EU, dodeljena nevladnim organizacijam, se večinoma zagotavljajo v obliki nepovratnih sredstev, do katerih so upravičene različne vrste prejemnikov. Nevladne organizacije morajo zato izpolnjevati zahteve EU glede preglednosti (*Priloga II*), ki veljajo za vse vrste prejemnikov.
- 10** Komisija je v obdobju 2021–2023 v svojem sistemu finančne preglednosti navedla, da je nevladnim organizacijam namenila 3,4 milijarde EUR iz sredstev, ki jih je upravljala neposredno, za notranje politike, in 1,4 milijarde EUR za ukrepe, ki jih upravlja posredno prek izvajalskih partnerjev. Ta zneska skupaj, ki ju je skupaj prejelo 5 000 nevladnih organizacij, pomenita 5 % vse neposredno in posredno upravljane porabe za notranje politike. Od teh zneskov je Komisija 261 milijonov EUR namenila izključno nevladnim organizacijam v obliki nepovratnih sredstev za poslovanje.
- 11** Informacije o sredstvih EU, dodeljenih nevladnim organizacijam v okviru programov deljenega upravljanja, niso konsolidirane in niso na voljo na ravni EU. Države članice so na

zahtevo Sodišča poročale, da so v obdobju 2021–2023 približno 7 500 nevladnim organizacijam dodelile 2,6 milijarde EUR iz dveh največjih virov financiranja EU:

- 2,2 milijarde EUR iz ESS+, kar je več kot 2 % skupnih sredstev v višini 95,1 milijarde EUR, za katera so bile prevzete obveznosti do konca leta 2023, ter
- 0,4 milijarde EUR iz Sklada za azil, migracije in vključevanje, kar je več kot 7 % skupnih sredstev v višini 5,5 milijarde EUR, za katera so bile prevzete obveznosti do konca leta 2023.

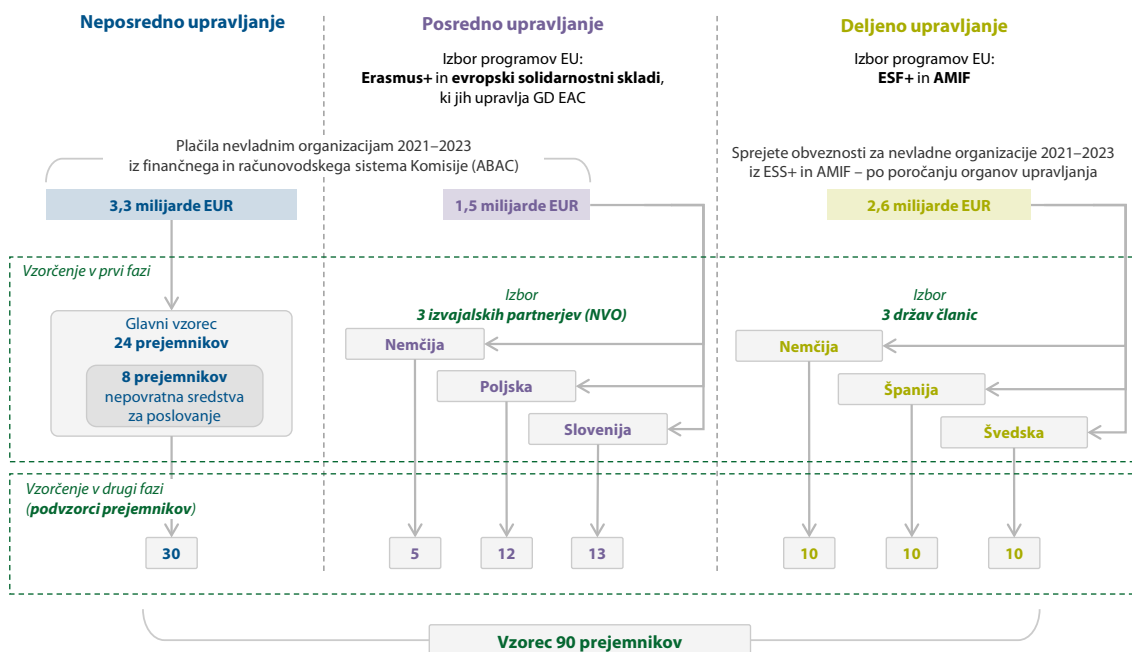
Obseg revizije in revizijski pristop

- 12** Glede na poziv Evropskega parlamenta k večji preglednosti in odgovornosti pri sredstvih EU, pomembno vlogo nevladnih organizacij pri demokratičnem oblikovanju politik in doseganju cilja iz finančne uredbe iz leta 2024, da se izboljša preglednost v zvezi z nevladnimi organizacijami, ki prejemajo sredstva EU (glej odstavek **03**), se je Sodišče odločilo, da bo ocenilo preglednost sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam v notranjih politikah EU.
- 13** Pri tem je posebej preučilo, ali so Komisija, njeni izvedbeni partnerji in organi držav članic:
- zbirali in razkrili zanesljive podatke o sredstvih EU, dodeljenih nevladnim organizacijam,
 - ustrezno ocenili ključne zahteve glede preglednosti za nevladne organizacije, ki prejemajo sredstva EU, in njihovo spoštovanje vrednot EU.
- 14** Obseg revizije Sodišča je zajemal sredstva za notranje politike EU za obdobje 2021–2023. Sodišče je preučilo sredstva EU, dodeljena nevladnim organizacijam v okviru vseh načinov upravljanja: neposrednega ali posrednega (prek izvajalskih partnerjev) upravljanja s strani Komisije in upravljanja v okviru deljene odgovornosti z državami članicami (prek nacionalnih ali regionalnih organov). V tem poročilu izraz „notranje politike” pomeni vse programe EU, razen programov v okviru zunanjega delovanja (razdelek 6: Sosedstvo in svet). Revizija vključuje naslednje ključne notranje politike in programe EU s sredstvi za nevladne organizacije:
- Vlaganje v ljudi, socialno kohezijo in vrednote: ESS+, Erasmus+, Evropska solidarnostna enota, Ustvarjalna Evropa in Državljeni, enakost, pravice in vrednote,
 - Raziskave in inovacije: Obzorje Evropa in program Euratoma za raziskave in usposabljanje,

- Azil, migracije in vključevanje: Sklad za azil, migracije in vključevanje ter
- Okolje in podnebni ukrepi: LIFE.

- 15** Sodišče zunanje politike EU ni vključilo v obseg revizije, ker je bila vključena v poročilo iz leta 2018 o sredstvih EU, dodeljenih nevladnim organizacijam¹⁰, in ker je nato leta 2021 še poročalo o upoštevanju zadevnih priporočil¹¹.
- 16** Sodišče je ocenilo zanesljivost informacij, ki so jih Komisija, njeni izvajalski partnerji in organi držav članic objavili o sredstvih EU za nevladne organizacije, in sicer tako, da jih je primerjalo z zadevnimi podatki za naključni vzorec 90 prejemnikov. Na [sliki 2](#) je oris izbire vzorca in njegove stratifikacije. Vzorec je zajemal vse tri načine upravljanja s 30 prejemniki za vsak način (glej [Prilogo III](#)). Da bi Sodišče pridobilo mnenja nevladnih organizacij o zahtevah EU glede preglednosti, je vzorcu prejemnikov poslalo anketo in se posvetovalo še s štirimi nevladnimi organizacijami ali združenji nevladnih organizacij. Pri tem je ocenilo tudi, ali je bilo te informacije enostavno uporabiti za namene nadaljnje analize. Poleg tega je ocenilo glavne sisteme, ki jih Komisija, njeni izvajalski partnerji in organi držav članic uporabljajo za zbiranje informacij o vseh sredstvih EU.

Slika 2 | Izbira vzorca

Vir: Sodišče

¹⁰ Posebno poročilo 35/2018.

¹¹ Poročilo o smotrnosti izvrševanja proračuna EU – stanje ob koncu leta 2021.

- 17** Sodišče je za pridobitev dokazov o tem, ali so upravljavci sredstev EU ustrezno ocenili ključne zahteve glede preglednosti za nevladne organizacije (glej *Prilogo II*), na vzorcu 90 prejemnikov preučilo postopke, ki so jih vzpostavili, in tudi način, kako so preverjali primere v vzorcu Sodišča. To je vključevalo oceno, ali so bili sklepi o dodelitvi nepovratnih sredstev pregledno utemeljeni in ali so vsebovali podobno raven informacij za različne sklade EU. Sodišče je preučilo tudi, ali so sistemi, ki so jih upravljavci sredstev EU vzpostavili za preverjanje, ali prejemniki spoštujejo vrednote EU, zanesljivi in ali omogočajo odkrivanje morebitnih kršitev.
- 18** Poleg tega je opravilo razgovore z uslužbenci Generalnega direktorata Komisije za proračun, Generalnega direktorata za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje, Generalnega direktorata za raziskave in inovacije, Generalnega direktorata za migracije in notranje zadeve, Evropsko izvajalsko agencijo za podnebje, infrastrukturo in okolje, Evropsko izvajalsko agencijo za izobraževanje in kulturo, Izvajalsko agencijo Evropskega raziskovalnega sveta ter Evropsko izvajalsko agencijo za zdravje in digitalno tehnologijo. Poleg tega je nacionalnim in regionalnim organom poslalo vprašalnike, da bi pridobilo informacije o sredstvih EU, dodeljenih nevladnim organizacijam, za katera se uporablja deljeno upravljanje, ter o nacionalnih zahtevah glede preglednosti in zadevnih sistemih za preglede.
- 19** Sodišče je za revizijske obiske izbralo tri države članice (Nemčija, Španija in Švedska). Da bi opravilo uravnoteženo analizo, je bilo ključno merilo za njihovo izbiro pomembnost sredstev EU, namenjenih nevladnim organizacijam v teh državah v obdobju 2021–2023. Poleg tega je Sodišče uporabilo tehnike analize podatkov, in sicer za navzkrižno preverjanje med ustreznimi sistemi, podatkovnimi zbirkami in portali, ki vsebujejo finančne informacije o sredstvih EU za nevladne organizacije.

Priloga II – Pravna podlaga EU za zahteve glede preglednosti za izbrane programe EU

Predpisi EU, v katerih so določene zahteve glede preglednosti

Zahteva glede preglednosti	Finančna uredba – 2018	Uredba o skupnih določbah	Pravna podlaga za druge programe EU
Dodelitev nepovratnih sredstev na podlagi objavljenih razpisov za zbiranje predlogov	člen 189	člen 49	
Objava informacij o prejemnikih in drugih informacij	člen 38	člen 48	
Prepoznavnost sredstev EU	člen 63(1), člen 154(2) in člen 201	člena 46 in 47	
Potrditev prejema sredstev EU		člen 50	člen 21 Uredbe št. 1293/2013 (LIFE) člen 51 Uredbe 2021/695 (Obzorje Evropa) člen 25 Uredbe 2021/817 (Erasmus+) člen 22 Uredbe 2021/888 (Evropska solidarnostna enota) člen 20 Uredbe 2021/692 (Državljeni, enakost, pravice in vrednote) člen 23 Uredbe 2021/818 (Obzorje Evropa)

Vir: Sodišče

Priloga III – Osnovne informacije o subjektih v vzorcu Sodišča

Informacije o subjektih, vključenih v vzorec Sodišča, iz 14 držav

Referenčna številka v vzorcu	Država	Program EU	Znesek nepovratnih sredstev (v tisočih EUR)	Velikost (število uslužbencev)	Certifikat o preglednosti	Skupno število točk za preglednost v oceni Sodišča
DM01	ES	Obzorje Evropa	5 460	velik	NE	80
DM02	ES	Obzorje Evropa	2 241	velik	NE	65
DM03	BE	Erasmus+	140	majhen	NE	60
DM04	BE	Obzorje Evropa	4 187	majhen	NE	5
DM05	FR	Erasmus+	2 220	srednji	NE	50
DM06	SE	CREA	160	majhen	NE	55
DM07	AT	Erasmus+	280	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	65
DM08	DE	Obzorje Evropa	7 317	velik	NE	60
DM09	BE	CREA	1 153	majhen	DA	90
DM10	BE	ESS+	174	majhen	NE	40
DM11	DE	Obzorje Evropa	975	velik	NE	80
DM12	MT	Obzorje Evropa	1 061	majhen	NE	15
DM13	DE	Obzorje Evropa	8 865	velik	NE	90
DM14	PT	Obzorje Evropa	1 625	velik	NE	90
DM15	AT	CERV	503	majhen	NE	60
DM16	SK	CERV	257	majhen	NE	20
DM17	DE	CERV	525	majhen	NE	55
DM18	IT	Erasmus+	86	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	70
DM19	IT	LIFE	1 580	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	30
DM20	EL	ISF	283	majhen	NE	35

Referenčna številka v vzorcu	Država	Program EU	Znesek nepovratnih sredstev (v tisočih EUR)	Velikost (število uslužbencev)	Certifikat o preglednosti	Skupno število točk za preglednost v oceni Sodišča
DM21	DE	EURATOM	102 000	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	75
DM22	BE	Erasmus+	125	majhen	NE	50
DM23	BE	ESS+	1 023	majhen	NE	35
DM24	FR	CREA	255	majhen	NE	25
DM25	BE	CREA	483	majhen	NE	40
DM26	BE	ESS+	816	majhen	NE	55
DM27	SE	ESS+	165	majhen	DA	70
DM28	BE	LIFE	700	srednji	NE	75
DM29	DE	LIFE	700	srednji	NE	55
DM30	IL	Obzorje Evropa	1 300	velik	NE	80
IM01	DE	Erasmus+	213 200	velik	NE	70
IM02	PL	Erasmus+	200 722	velik	NE	60
IM03	SI	Erasmus+	7 665	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	45
IM04	SI	Erasmus+	151	majhen	NE	65
IM05	SI	Erasmus+	23	majhen	NE	40
IM06	SI	Erasmus+	60	majhen	NE	40
IM07	SI	ESC	28	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	55
IM08	SI	ESC	7	majhen	NE	65
IM09	SI	ESC	28	majhen	NE	60
IM10	SI	Erasmus+	44	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	50
IM11	SI	Erasmus+	120	majhen	NE	70
IM12	SI	Erasmus+	10	majhen	NE	65
IM13	SI	ESC	48	majhen	NE	45
IM14	SI	Erasmus+	309	majhen	NE	55
IM15	SI	Erasmus+	29	majhen	NE	55
IM16	PL	Erasmus+	39	majhen	NE	30
IM17	PL	Erasmus+	60	majhen	NE	5

Referenčna številka v vzorcu	Država	Program EU	Znesek nepovratnih sredstev (v tisočih EUR)	Velikost (število uslužbencev)	Certifikat o preglednosti	Skupno število točk za preglednost v oceni Sodišča
IM18	PL	ESC	30	majhen	NE	45
IM19	PL	Erasmus+	57	majhen	NE	50
IM20	PL	Erasmus+	29	majhen	NE	45
IM21	PL	Erasmus+	400	majhen	NE	85
IM22	PL	Erasmus+	32	majhen	NE	60
IM23	PL	Erasmus+	25	majhen	NE	45
IM24	PL	Erasmus+	52	majhen	NE	50
IM25	PL	Erasmus+	29	majhen	NE	45
IM26	PL	Erasmus+	250	majhen	NE	65
IM27	DE	Erasmus+	291	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	35
IM28	DE	Erasmus+	810	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	60
IM29	DE	Erasmus+	731	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	70
IM30	DE	Erasmus+	400	majhen	NE	45
SM01	DE	AMIF	1 771	srednji	NE	40
SM02	DE	AMIF	9 742	srednji	NE	40
SM03	DE	AMIF	12 142	majhen	NE	75
SM04	DE	AMIF	1 922	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	25
SM05	DE	AMIF	707	velik	NE	65
SM06	DE	ESS+	3 648	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	50
SM07	DE	ESS+	2 866	velik	DA	60
SM08	DE	ESS+	290	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	50
SM09	DE	ESS+	23 559	srednji	NE	45
SM10	DE	ESS+	63	<i>podatek ni na voljo</i>	NE	55
SM11	ES	AMIF	95	srednji	DA	85
SM12	ES	AMIF	156	velik	NE	85
SM13	ES	AMIF	49	srednji	DA	80

Referenčna številka v vzorcu	Država	Program EU	Znesek nepovratnih sredstev (v tisočih EUR)	Velikost (število uslužbencev)	Certifikat o preglednosti	Skupno število točk za preglednost v oceni Sodišča
SM14	ES	AMIF	159	majhen	NE	70
SM15	ES	AMIF	84	velik	NE	50
SM16	ES	ESS+	13 591	srednji	NE	75
SM17	ES	ESS+	46 670	velik	NE	80
SM18	ES	ESS+	33 800	srednji	DA	90
SM19	ES	ESS+	18 506	srednji	DA	85
SM20	ES	ESS+	4 000	majhen	DA	15
SM21	SE	ESS+	2 253	velik	NE	50
SM22	SE	ESS+	5 512	velik	NE	80
SM23	SE	ESS+	269	velik	NE	50
SM24	SE	ESS+	1 238	srednji	NE	15
SM25	SE	ESS+	1 353	srednji	NE	35
SM26	SE	AMIF	5 536	velik	NE	70
SM27	SE	AMIF	818	velik	NE	50
SM28	SE	AMIF	280	velik	NE	35
SM29	SE	AMIF	5 654	velik	NE	70
SM30	SE	AMIF	1 809	srednji	NE	85

Vir: Sodišče

Priloga IV – Opis metodologije, ki jo je Sodišče uporabilo za oceno prostovoljne preglednosti nevladnih organizacij

Sodišče je v svoji oceni nevladnih organizacij v vzorcu preučilo informacije, ki javnosti omogočajo, da razume, kdo so te nevladne organizacije in s čim se ukvarjajo.

Sodišče je iskalo informacije o tem, kako nevladne organizacije delujejo in kako se to delo izvaja (finančni in človeški viri); kakšni so njihovi notranji procesi in odločitve ter rezultati, ki so jih dosegli; kako se te informacije javno in jasno objavljajo, da bi jih lahko vse zainteresirane strani zlahka našle.

Metodologija

Sodišče je pri razvoju svoje metodologije upoštevalo standarde preglednosti strokovnega sveta za [standarde](#) prava nevladnih organizacij [Konference mednarodnih nevladnih organizacij](#) pri Svetu Evrope in pristopa dveh španskih organizacij: [CONGE](#) in [Fundación Lealtad](#).

Oceno je razdelilo na štiri dele, podobno razdelitvi organizacije CONGE v skladu z njeno metodo za preglednost in dobro vodenje (glej „upravljavski organ“, „poslanstvo, vizija in vrednote“, „socialna baza in podpora“ ter „načrtovanje in poročanje“), saj ta zajema glavne veljavne standarde Sveta Evrope in vsebuje specifična vprašanja za vsak del. Ocenilo je javno dostopne informacije za 90 nevladnih organizacij v vzorcu in za vsak del dodelilo največ 100 točk (glej [tabelo](#)). Skupno število točk je povprečno število točk, pridobljenih v vsakem od štirih delov.

Ocenjevalna preglednica Sodišča za prostovoljne ukrepe nevladnih organizacij za preglednost

Področje vprašanje najvišje možno število točk		
Upravljavski organ	Ali je sestava upravljavskega organa dostopna in na voljo javnosti?	30
	Ali so znane povezave/vezi z drugimi institucijami?	30
	Ali je organizacijska shema dostopna in na voljo javnosti?	10
	Ali so statuti in ustrezni predpisi dostopni in na voljo javnosti?	30
Poslanstvo, vizija in vrednote	Ali so poslanstvo, vizija in vrednote dostopni, na voljo javnosti in v skladu z vrednotami EU?	75
	Ali so informacije o spremembah iz preteklosti dostopne in na voljo javnosti?	10

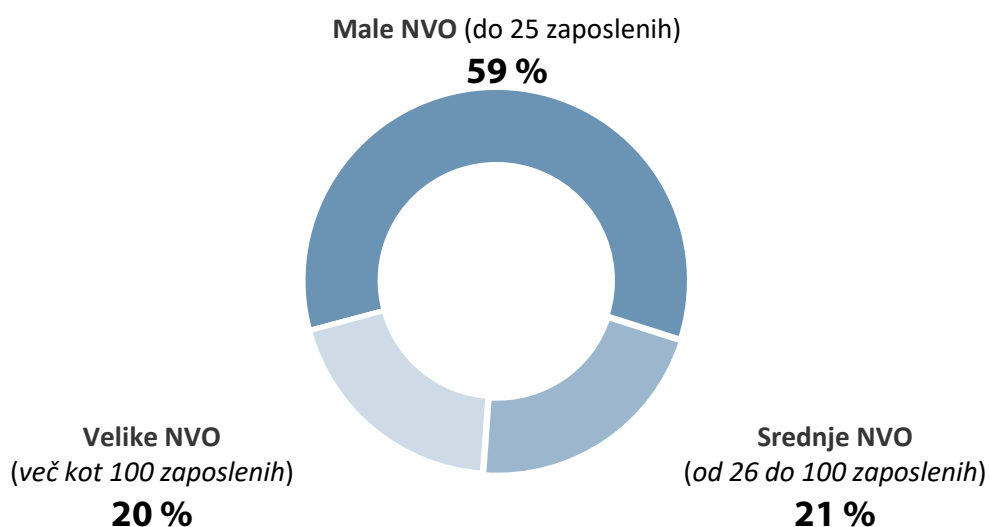
Področje vprašanje najvišje možno število točk		
	Ali so kodeksi ravnanja (interni ali izbrani) dostopni, na voljo javnosti, v skladu z vrednotami EU in opremljeni z mehanizmi za ustrezno obravnavanje morebitnih nasprotij interesov?	15
Socialna baza in podpora	Ali so skupine in subjekti, ki uradno podpirajo delo nevladne organizacije, javno objavljeni na njenem spletišču?	25
	Ali so kvantitativni podatki o uslužbencih nevladne organizacije javno dostopni?	15
	Ali obstaja javen in dostopen seznam mrež ali zvez, ki jim nevladna organizacija pripada?	15
	Ali je seznam javnih in zasebnih pravnih subjektov, ki financirajo nevladno organizacijo, dostopen in na voljo javnosti?	10
	Ali so dostopni kanali za zahtevanje informacij in vlaganje pritožb v zvezi z nevladno organizacijo?	15
	Ali so informacije o teritorialnem izvajanju nevladnih organizacij (sedež) dostopne in na voljo javnosti?	10
	Ali obstaja javen in dostopen seznam javne pomoči ter javnih in zasebnih subvencij?	10
	Ali je strateško načrtovanje dostopno in na voljo javnosti?	20
Načrtovanje in poročanje	Ali so zaključni računi nevladne organizacije dostopni in na voljo javnosti?	25
	Ali obstaja dostopno poročilo o dejavnostih, ki je tudi na voljo javnosti?	15
	Ali nevladna organizacija poroča o izvoru in uporabi sredstev, ki jih prejme?	15
	Ali poročila o dejavnostih vsebujejo informacije o vseh programih in projektih?	15
	Ali je politika finančnih naložb nevladne organizacije javno dostopna?	10

Vir: Sodišče v skladu z *metodo organizacije CONGE za preglednost in dobro vodenje*

Priloga V – Rezultati ocene prostovoljne preglednosti nevladnih organizacij, ki jo je opravilo Sodišče

Sodišče je ocenilo vzorec prejemnikov. Na [sliki 1](#) je ponazorjena velikost nevladnih organizacij, ki jih je Sodišče izbralo.

Slika 1 | Večino vzorca Sodišča sestavljajo male nevladne organizacije

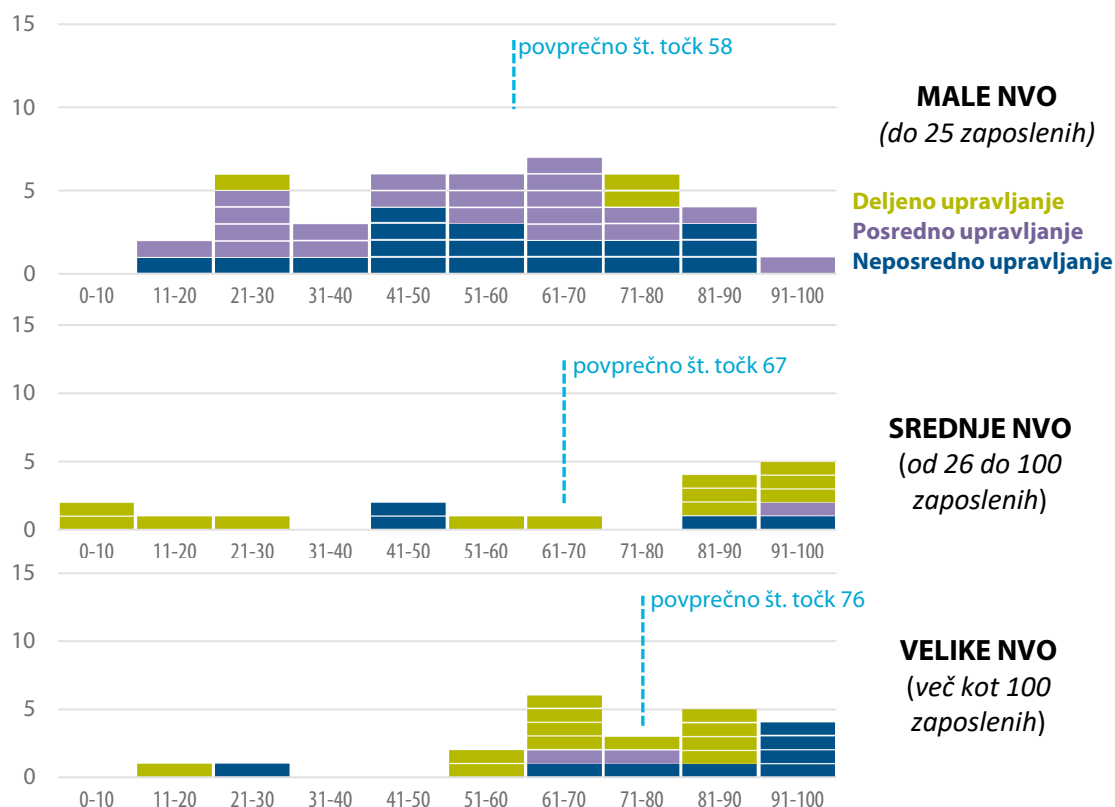
Vir: Sodišče na podlagi ankete o nevladnih organizacijah

Upravljavski organ

V tem delu sta predstavljena povprečno skupno število točk, ki znaša 65 točk, in mediana, ki znaša 70 točk, kar je posledica visokega števila točk, ki so jih dosegle nevladne organizacije, financirane z neposrednim in deljenim upravljanjem. Ne glede na velikost in način upravljanja je nekaj nevladnih organizacij doseglo od 91 do 100 točk. Najnižje število točk – 40 ali manj – so dosegle manjše nevladne organizacije, ki se večinoma financirajo v okviru posrednega upravljanja.

Razkritje povezav ali vezi z drugimi institucijami in razpoložljivost statuten sta znatno prispevala k višjemu številu točk.

Slika 2 | Točke za preglednost v delu „upravljavski organ”

Opomba: Povprečno število točk temelji na vzorcu 90 prejemnikov. Grafični prikaz zajema informacije o 80 nevladnih organizacijah (posamezna črtica predstavlja eno nevladno organizacijo), ki jih je Sodišče lahko razvrstilo po velikosti.

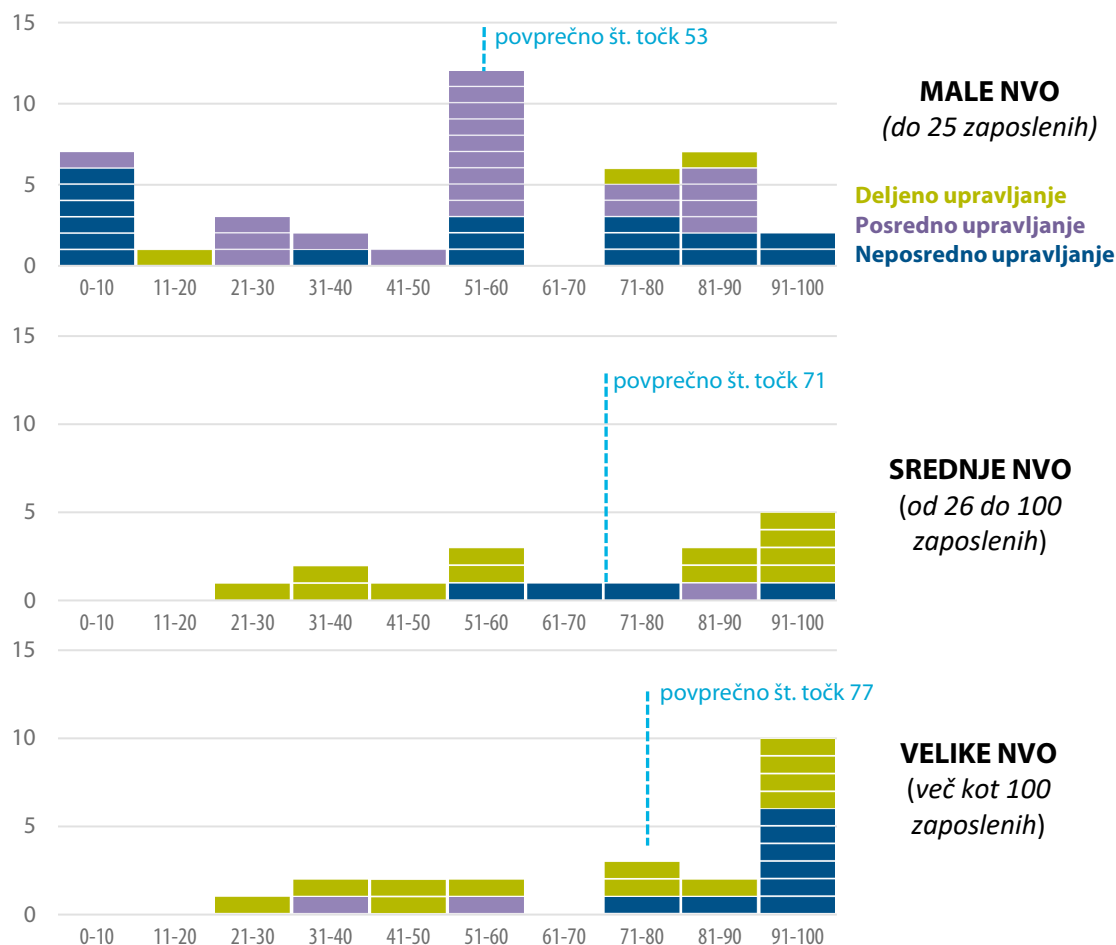
Vir: Sodišče

Poslanstvo, vizija in vrednote

Zaradi informacij, ki so bile na voljo na spletu, sta bila povprečno skupno število dodeljenih točk in mediana višja (64 oziroma 63 točk). V tem delu je osem nevladnih organizacij doseglo največje število točk, tj. 100 točk (šest pri neposrednem upravljanju in dve pri deljenem upravljanju). Male nevladne organizacije so dosegle najnižje število točk, pri čemer jih je 11 doseglo 30 točk ali manj.

Jasno izraženo poslanstvo, vizije in vrednote je bilo odločilno za to, da je nevladna organizacija dosegla visoko število točk. To omogoča, da se ugotovi identiteta nevladne organizacije in tudi zagotovi ustreznost opredelitve nevladne organizacije.

Slika 3 | Točke za preglednost v delu „poslanstvo, vizija in vrednote”

Opomba: Povprečno število točk temelji na vzorcu 90 prejemnikov. Grafični prikaz zajema informacije o 80 nevladnih organizacijah (posamezna črtica predstavlja eno nevladno organizacijo), ki jih je Sodišče lahko razvrstilo po velikosti.

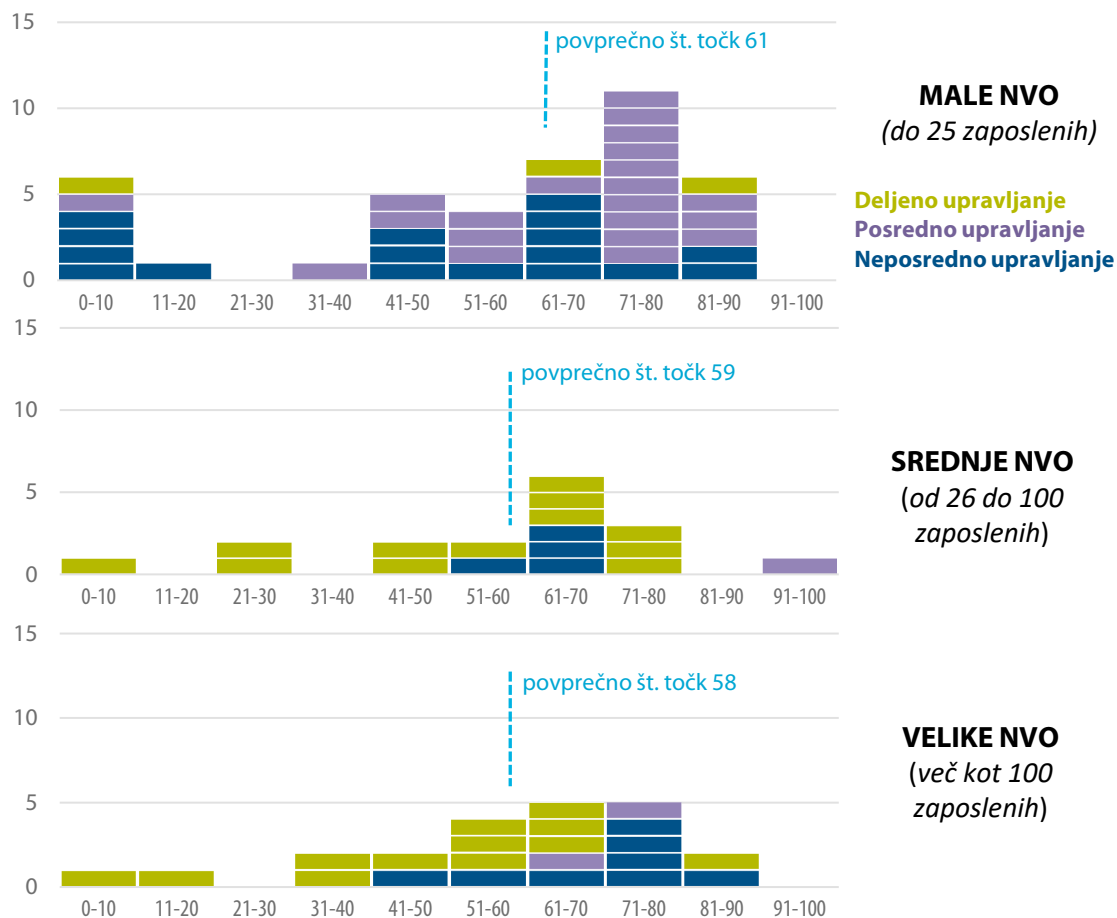
Vir: Sodišče

Socialna baza in podpora

Različno število točk v tem delu kaže, da se prakse glede preglednosti, ki jih uporabljajo nevladne organizacije v vzorcu, razlikujejo. Večina od 28 nevladnih organizacij, ki so dobile več kot 71 točk, je bila financirana v okviru posrednega upravljanja (15 nevladnih organizacij), pri čemer je samo ena nevladna organizacija dobila 100 točk. 15 nevladnih organizacij, ki so dobile 40 ali manj točk, je imelo nižje povprečje (58) kot v prejšnjih delih, medtem ko mediana (65) ostaja usklajena.

Navedba informacij o tem, kdo stoji za nevladno organizacijo, ali so to skupine/subjekti, kdo so zaposleni ali donatorji, je bila ključna za doseg višjega števila točk.

Slika 4 | Točke za preglednost v delu „socialna baza in podpora”

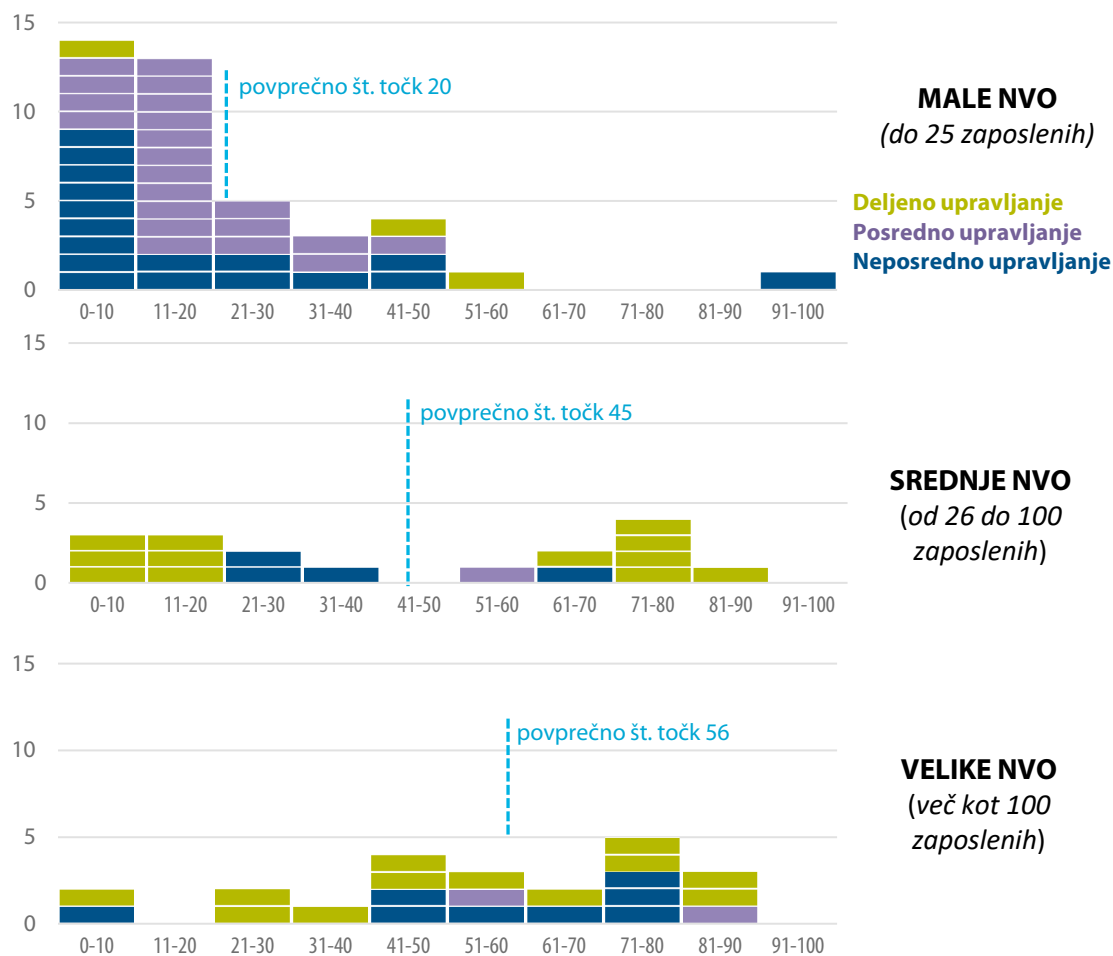
Opomba: Povprečno število točk temelji na vzorcu 90 prejemnikov. Grafični prikaz zajema informacije o 80 nevladnih organizacijah (posamezna črtica predstavlja eno nevladno organizacijo), ki jih je Sodišče lahko razvrstilo po velikosti.

Vir: Sodišče

Načrtovanje in poročanje

V tem delu so najnižji rezultati s povprečnim skupnim številom točk, ki znaša 33 točk, in mediano 25 točk, kar je predvsem posledica tega, da je 49 nevladnih organizacij doseglo 40 ali manj točk, 35 pa 20 ali manj točk. Neobjava javno dostopnih zaključnih računov, poročila o izvoru in uporabi sredstev ter poročil o dejavnostih, ki vsebujejo informacije za vse programe in projekte, so bili pri več primerih, ki jih je analiziralo Sodišče, odločilni za nizko povprečno število točk.

Slika 5 | Točke za preglednost v delu „načrtovanje in poročanje”

Opomba: Povprečno število točk temelji na vzorcu 90 prejemnikov. Grafični prikaz zajema informacije o 80 nevladnih organizacijah (posamezna črtica predstavlja eno nevladno organizacijo), ki jih je Sodišče lahko razvrstilo po velikosti.

Vir: Sodišče

Kratice

AMIF: Sklad za azil, migracije in vključevanje

CERV: program Državljeni, enakost, pravice in vrednote

CINEA: Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje

CONGE: La Coordinadora de ONG para el desarrollo

CREA: program Ustvarjalna Evropa

EACEA: Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo

ESC: program Evropska solidarnostna enota

ESS+: Evropski socialni sklad plus

FTS: sistem finančne preglednosti

GD EMPL: Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje

NVO: nevladna organizacija

OECD: Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj

SEDIA: enotno območje izmenjave elektronskih podatkov

Glosar

Civilna družba: del družbe, ki se razlikuje od vlade in podjetij in je sestavljen iz združenj in drugih skupin, ki zastopajo skupne interese v javni domeni.

Deljeno upravljanje: način porabe proračuna EU, pri kateri Komisija, za razliko od neposrednega upravljanja, izvrševanje prenese na državo članico, vendar ohrani končno odgovornost.

eGrants: spletna platforma Komisije za upravljanje nepovratnih sredstev EU za raziskave v njihovem celotnem življenjskem ciklu.

Neposredno upravljanje: upravljanje sklada ali programa EU, ki ga za razliko od deljenega upravljanja ali posrednega upravljanja izvaja samo Komisija.

Nepovratna sredstva za poslovanje: finančna podpora za kritje stroškov za poslovanje organizacije, ki si prizadeva za doseg cilja politike EU.

Nepovratna sredstva: običajno nevračljiva proračunska podpora EU za stroške, ki so upravičencu nastali pri upravičenem projektu ali programu.

Obveznost: znesek v proračunu, namenjen financiranju specifične odhodkovne postavke, kot je pogodba ali sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev. Za obveznost je potrebna predhodna odobritev za prevzem obveznosti.

Organ upravljanja: (javni ali zasebni) nacionalni, regionalni ali lokalni organ, ki ga država članica pooblasti za upravljanje programa, ki ga financira EU.

Podatkovna zbirka: strukturiran nabor podatkov, ki se hranijo v elektronski obliki in so na voljo za vpogled in ekstrakcijo.

Posredno upravljanje: način izvrševanja proračuna EU, pri kateri Komisija naloge izvrševanja prenese na druge subjekte (na primer države nečlanice EU in mednarodne organizacije).

Svet Evrope: mednarodna organizacija, sestavljena iz 47 evropskih držav, ki spodbuja demokracijo ter varuje človekove pravice in vladavino prava v Evropi. Ni institucija EU.

Transakcija na prvi stopnji: plačilo prejemniku ali izvajalskemu partnerju / obveznost do prejemnika ali izvajalskega partnerja, ki jo izvrši Komisija. Vsako naknadno plačilo/obveznost iz teh sredstev drugi organizaciji (t. i. prejemniku na drugi stopnji), ki ga izvrši prejemnik ali izvajalski partner, se imenuje „transakcija na drugi stopnji“.

Odgovori Komisije

<https://www.eca.europa.eu/sl/publications/sr-2025-11>.

Časovnica

<https://www.eca.europa.eu/sl/publications/sr-2025-11>.

Revizijska ekipa

Sodišče v posebnih poročilih predstavlja rezultate svojih revizij politik in programov EU ali tem upravljanja, ki se nanašajo na posamezna področja proračuna. Te revizijske naloge izbere in oblikuje tako, da imajo kar največji možni učinek, pri čemer upošteva tveganja za smotrnost poslovanja ali skladnost, višino zadevnih prihodkov ali porabe, pričakovan razvoj dogodkov ter politični in javni interes.

To revizijo smotrnosti je opravil revizijski senat V – Financiranje in upravljanje EU, ki ga vodi član Sodišča Jan Gregor. Revizijo je vodila članica Sodišča dr. Laima Liucija Andrikenė, pri njej pa so sodelovali vodja njenega kabineta Tomas Mackevičius in atašejka v njenem kabinetu Aldona Drėgvaitė, vodilna upravna uslužbenca Margit Spindelegger in Jindřich Doležal, vodja naloge Tomasz Kokot ter revizorja Sara Danif in Anthony Balby in revizijska asistentka Sara Pérez Miguel. Grafično podporo je zagotovil Jesús Nieto Muñoz.

Z leve proti desni: Aldona Drėgvaitė, Sara Danif, Tomasz Kokot, Laima Liucija Andrikenė, Tomas Mackevičius, Sara Pérez Miguel in Jindřich Doležal.

AVTORSKE PRAVICE

© Evropska unija, 2025

Politika Evropskega računskega sodišča (Sodišča) glede ponovne uporabe je določena v njegovem sklepu o politiki odprtih podatkov in ponovni uporabi dokumentov [ECA Decision No 6-2019](#).

Če ni drugače navedeno (npr. v posameznih obvestilih o avtorskih pravicah), so vsebine Sodišča, ki so v lasti EU, pod licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Praviloma je zato ponovna uporaba dovoljena, če se ustrezno navede vir in označijo morebitne spremembe. Kdor ponovno uporabi vsebine Sodišča, ne sme potvoriti prvotnega pomena ali sporočila. Sodišče ni odgovorno za morebitne posledice ponovne uporabe.

Če so na gradivu prikazane fizične osebe, ki jih je mogoče prepoznati, npr. na fotografijah uslužbencev Sodišča, ali če gradivo vsebuje dela tretjih oseb, je treba pridobiti dodatne pravice.

Kadar je pridobljeno tako dovoljenje, se z njim razveljavi in nadomesti zgoraj omenjeno splošno dovoljenje, zato morajo biti v njem jasno navedene morebitne omejitve glede uporabe.

Za uporabo in prikazovanje vsebin, katerih lastnica ni EU, je morda treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

Programska oprema ali dokumenti, za katere veljajo pravice industrijske lastnine, kot so patenti, blagovne znamke, registrirani modeli, logotipi in imena, niso vključeni v politiko Sodišča glede ponovne uporabe.

Na spletiščih institucij Evropske unije znotraj domene europa.eu so povezave do spletišč tretjih oseb. Ker Sodišče na ta spletišča ne more vplivati, vas poziva, da preberete njihove dokumente o politiki glede varstva osebnih podatkov in avtorskih pravic.

Uporaba logotipa Sodišča

Logotip Sodišča se ne sme uporabljati brez predhodnega soglasja Sodišča.

HTML	ISBN 978-92-849-4883-3	ISSN 1977-5784	doi:10.2865/4300761	QJ-01-25-021-SL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-4884-0	ISSN 1977-5784	doi:10.2865/0572396	QJ-01-25-021-SL-N

CITIRANJE TE PUBLIKACIJE

Evropsko računsko sodišče, [Posebno poročilo 11/2025](#): Preglednost sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam – Kljub napredku pregled še vedno ni zanesljiv, Urad za publikacije Evropske unije, 2025.

Preglednost pomeni, da se državljanom zagotovijo informacije, ki jih ti potrebujejo, da od javnih nosilcev odločanja zahtevajo odgovornost. Pri oblikovanju politik EU imajo pomembno vlogo nevladne organizacije. Evropsko računsko sodišče (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) je ocenilo preglednost sredstev EU, dodeljenih nevladnim organizacijam v okviru notranjih politik EU. Ugotovilo je, da so kljub uvedenim izboljšavam na preglednost teh sredstev vplivali nedosledna razvrstitev nevladnih organizacij in težave v zvezi s kakovostjo podatkov. Ugotovilo je tudi, da Komisija in drugi organi ne preverjajo proaktivno, ali prejemniki sredstev spoštujejo vrednote EU, in da je Komisija nekatere dejavnosti zagovorništva financirala na način, ki ni povsem pregleden. Komisiji priporoča, naj nevladne organizacije dosledno razvršča, izboljša kakovost podatkov o porabi EU in dejavno preverja spoštovanje vrednot EU.

Posebno poročilo Sodišča v skladu z drugim pododstavkom člena 287(4) PDEU.

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Urad za publikacije
Evropske unije

EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Vprašanja: eca.europa.eu/sl/contact

Spletišče: eca.europa.eu

X: @EUauditors